

**Anunț privind solicitarea de proiecte nr. 2/xxxx 09.2008
a Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile în cadrul
Programului Operațional Sectorial „MEDIU” 2007-2013**

Axa Prioritară 4 - „Implementarea Sistemelor Adecvate de Management pentru Protecția Naturii”

Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile (MMDD), în calitate de Autoritate de Management pentru POS Mediu, lansează cea de-a doua **sesiune de selecție de proiecte în domeniul protecției naturii**, în vederea acordării de asistență financiară nerambursabilă în cadrul Programului Operațional Sectorial „Mediu” (POS Mediu).

Proiectele trebuie elaborate în concordanță cu obiectivele și strategia de finanțare aferente Axei Prioritare 4 – „Implementarea Sistemelor Adecvate de Management pentru Protecția Naturii” a POS Mediu.

Cererea de finanțare (Formularul de aplicație) și **Ghidul Solicitantului** sunt disponibile pe pagina de internet a MMDD (<http://www.mmediu.ro>). Ghidul Solicitantului conține detalii cu privire la condițiile de accesare a finanțării precum și instrucțiuni de completare și depunere a cererilor de finanțare.

Propunerile de proiecte pot include următoarele categorii de activități eligibile: *elaborare/revizuire a planurilor, strategiilor și a schemelor de management al ariilor naturale protejate și alte activități conexe (activități preliminare măsurilor concrete de investiții sau conservare), investiții în infrastructură pentru uz public orientată spre protecția și gestionarea mediului în ariile protejate, activități privind menținerea și îmbunătățirea stării de conservare favorabilă a habitatelor în ariile naturale protejate, activități privind menținerea și îmbunătățirea stării de conservare favorabilă a speciilor, activități de consultare, conștientizare și informare, activități de instruire și creșterea capacității instituționale de gestionare a rețelei de arii naturale protejate.*

Data limită de transmitere a proiectelor este **30 martie 2009**. Pentru informații suplimentare și pentru depunerea cererilor de finanțare, solicitanții se vor adresa **Organismului Intermediar pentru POS Mediu** din cadrul fiecărei regiuni în care este localizat proiectul, astfel:

Organism Intermediar/ Regiune	Județe	Date de contact
OI Bacău - Regiunea 1 Nord-Est	Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui	B-dul Ioniță Sandu Sturza, nr. 78, cod 600269; Tel/Fax: 0234-206116 / 0234-515501; e-mail: instrumente.structurale@arpmbc.ro
OI Galați – Regiunea 2 Sud-Est	Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Vrancea, Tulcea	Str. Portului nr.23, cod 800025; Tel/Fax: 0236-325325/ 0236-325515; e-mail: instrumente.structurale@mediuse.ro
OI Pitești – Regiunea 3 Sud-Muntenia	Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova, Teleorman	Str. Craiovei nr. 32; Tel/Fax: 0248-211435 / 0248-211433; e-mail: pitesti.oi@arpmsm3.ro
OI Craiova – Regiunea 4 Sud-Vest	Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea	Str. Stefan cel Mare nr.12, cod 200130; Tel/Fax :0351-431643; e-mail: poscraiova@yahoo.com ; Website: www.posmediucraiova.uv.ro
OI Timișoara – Regiunea 5 Vest	Arad, Caraș-Severin, Hunedoara, Timiș	Str. Amurgului nr. 1, cod 300278; Tel/Fax: 0256-226675; e-mail: instrumente.structurale@ipmtm.ro
OI Cluj-Napoca – Regiunea 6 Nord-Vest	Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Sălaj, Satu-Mare, Maramureș	Str. Minerilor nr.47, cod 400409; Tel/Fax: 0 264 418 714 e-mail: office@posmediucj.ro
OI Sibiu – Regiunea 7 Centru	Sibiu, Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș	Str. Cristian Nr. 21, Cod 550073; Tel/Fax: 0269-211512; e-mail: office.oi@arpmsb.ro
OI București - Regiunea 8 București-Ilfov	București, Ilfov	Str. Slt. Alexandru Borneanu Nr.4 Sector 6; Tel/Fax: 0213157718, 0213157717/0213157718; e-mail: instrumentestructurale_arpmb@yahoo.com

În cazul în care proiectul vizează o arie protejată a cărei întindere depășește granițele unei regiuni, solicitantul va depune cererea de finanțare la Organismul Intermediar din regiunea în care se află sediul administrației ariei naturale protejate. În cazul în care aria vizată de proiect nu are constituită structură de administrare /custodie, iar întinderea acesteia depășește granițele unei regiuni, solicitantul va depune cererea de finanțare la Organismul Intermediar din regiunea pe teritoriul căreia se află cea mai mare suprafață a ariei naturale protejate pentru care se solicită finanțare. Pentru clarificări, solicitanții se pot adresa Autorității de Management pentru POS Mediu (e-mail: maria.serban@mmediu.ro) sau la Organismul Intermediar din Regiunea respectivă.

Se estimează că procesul de selecție se va finaliza până la data de 20 iulie 2009¹. Toți solicitanții vor fi informați în scris asupra rezultatelor selecției de proiecte.

¹ Acest termen se poate prelungi în funcție de numărul de proiecte primite care vor fi supuse procedurii de evaluare și selecție

MINISTERUL MEDIULUI ȘI DEZVOLTĂRII DURABILE
AUTORITATEA DE MANAGEMENT PENTRU PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL
„MEDIU”

GHIDUL SOLICITANTULUI

Axa Prioritară 4 POS Mediu
„Implementarea Sistemelor Adecvate de Management pentru Protecția
Naturii”

Anunț privind solicitarea de proiecte nr. 2/xxxx.09.2008

Acest ghid reprezintă un îndrumar pentru completarea cererii de finanțare a proiectelor în cadrul Axei Prioritare 4 din cadrul Programului Operațional Sectorial „Mediu”. De asemenea, ghidul furnizează informații detaliate privind condițiile de finanțare și, respectiv, procedurile de evaluare și selecție a proiectelor.

Cuprins:

Introducere

Definiții și abrevieri

I. Informații generale

- I.1 Programul Operațional Sectorial „Mediu” 2007 – 2013
- I.2 Descrierea Axei Prioritare 4 – „Implementarea Sistemelor Adecvate de Management pentru Protecția Naturii”
  - I.2.1 Cadrul general
  - I.2.2 Strategia de finanțare
  - I.2.3 Alocarea financiară
  - I.2.4 Indicatori POS Mediu
  - I.2.5 Cadrul legislativ

II. Reguli privind sesiunea de proiecte

- II. 1 Criterii de eligibilitate
  - II.1.1 Eligibilitatea solicitanților
  - II.1.2 Eligibilitatea proiectelor
- II. 2 Criterii de evaluare a proiectelor
- II. 3 Reguli de eligibilitate a cheltuielilor și activităților
  - II.3.1 Reguli generale și specifice de eligibilitate a cheltuielilor
  - II.3.2 Reguli generale și specifice de eligibilitate a activităților
- II. 4 Instrucțiuni de completare și depunere a cererii de finanțare
  - II.4.1 Completarea cererii de finanțare
  - II.4.2 Depunerea cererii de finanțare

III. Procedura de evaluare și selecție a cererilor de finanțare

- III.1 Verificarea administrativă a cererilor de finanțare
- III.2 Verificarea eligibilității a cererilor de finanțare
- III.3 Evaluarea proiectelor
- III.4 Contestațiile

IV. Informații privind finanțarea și implementarea proiectelor

ANEXE

- Anexa 1. Formularul Cererii de finanțare
- Anexa 2 Fișa de control a Cererii de finanțare (pentru solicitant)
- Anexa 3 Lista cheltuielilor eligibile și regulile de eligibilitate a cheltuielilor pentru proiectele finanțate în cadrul Axei Prioritare 4
- Anexa 4 Grile de verificare și evaluare a cererilor de finanțare
- Anexa 5. Modelul orientativ al ordinului de ministru privind aprobarea finanțării

Introducere

Ghidul Solicitantului a fost elaborat de Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Mediu” pentru a veni în sprijinul celor care doresc să obțină finanțare nerambursabilă pentru proiecte de mediu în cadrul Axei Prioritare 4 „Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii”.

Programul Operațional Sectorial „Mediu” (POS Mediu) este documentul strategic de referință în baza căruia se finanțează din fonduri europene proiecte prioritare de mediu în perioada 2007-2013. Pentru Axa Prioritară 4 contribuția financiară a Uniunii Europene poate ajunge până la 80% din valoarea eligibilă a proiectului, cofinanțarea de 20% fiind asigurată din bugetul național.

Ghidul este elaborat în baza prevederilor POS Mediu și în corelare cu legislația comunitară și națională privind asistența financiară nerambursabilă acordată României de către Uniunea Europeană prin instrumentele structurale.

Capitolul I „Informații generale” al acestui ghid cuprinde aspecte relevante cu privire la POS Mediu și Axa Prioritară 4 – „Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii”. Textul integral al POS Mediu poate fi accesat în vederea consultării la adresa de internet www.mmediu.ro.

Condițiile de accesare a finanțării sunt prezentate în **capitolul II** „Reguli privind sesiunea de proiecte”, iar procesul de selecție este descris în **capitolul III** „Procedura de evaluare și de selecție a cererilor de finanțare”. **Capitolul IV** „Informații privind finanțarea și implementarea proiectelor” detaliază aspectele privind finanțarea și implementarea proiectelor.

Ghidul mai conține în anexă formularul cererii de finanțare și instrucțiunile de completare a acestuia, precum și documentele ce trebuie anexate cererii în vederea evaluării proiectului.

Se recomandă citirea cu atenție a acestui ghid înainte de completarea cererii de finanțare! Pentru clarificări, solicitanții se pot adresa Autorității de Management pentru POS Mediu (e-mail: maria.serban@mmediu.ro; florian.burnar@mmediu.ro) sau la Organismul Intermediar din Regiunea respectivă.

Definiții și abrevieri

DEFINIȚII

Activități recurente - (cu referire la ariile protejate) activități de administrare/management a ariei naturale protejate care se repetă periodic.
Administrator sau Custode – persoană fizică sau juridică care are calificarea, instruirea și mijloacele necesare pentru a aplica măsurile de ocrotire și conservare a bunurilor încredințate, atestate de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului.
Arie/sit –zonă definită geografic și delimitată spațial.
Arie naturală protejată – zonă terestră, acvatică și/sau subterană în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică sau culturală deosebită, care are un regim special de protecție și conservare, stabilit conform prevederilor legale.
Arie specială de conservare – situl de importanță comunitară desemnat printr-un act statutar, administrativ și/sau contractual în scopul aplicării măsurilor de conservare necesare pentru menținerea sau restaurarea la o stare de conservare favorabilă a habitatelor naturale și/sau a populațiilor speciilor pentru care situl este desemnat.
Arie de protecție specială avifaunistică – sit protejat pentru conservarea speciilor de păsări sălbatice, în conformitate cu reglementările comunitare.
Autoritate de Management – structura din cadrul unei autorități publice centrale responsabilă pentru gestionarea unui program operațional. Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile este Autoritate de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Mediu”, conform prevederilor HG nr. 457/2008 și ale HG 368/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile.
Autoritatea de Certificare și Plată – Structură organizatorică în cadrul Ministerului Economiei și Finanțelor, responsabilă de certificarea sumelor cuprinse în declarațiile de cheltuieli transmise la Comisia Europeană și pentru primirea fondurilor transferate României din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune și asigurarea transferului acestora către beneficiari, precum și a sumelor de prefinanțare și cofinanțare aferente acestora din fonduri alocate de la bugetul de stat (vezi Ordonanța nr. 29 din 2007 privind modul de alocare a instrumentelor structurale, a prefinanțării și a cofinanțării alocate de la bugetul de stat, inclusiv din Fondul național de dezvoltare, în bugetul instituțiilor implicate în gestionarea instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență, art. 1 alin. (2) lit. C))
Aviz Natura 2000 – act tehnico-juridic emis de autoritatea competentă pentru protecția mediului, care confirmă integrarea aspectelor privind protecția habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică în planul sau programul supus adoptării.
Axă prioritară – reprezintă o prioritate strategică dintr-un program operațional; cuprinde un grup de operațiuni legate între ele și având obiective specifice măsurabile. (vezi Regulamentul Consiliului nr. 1083 din 2006)
Beneficiar – entitatea/organismul/autoritatea/instituția responsabilă pentru inițierea și implementarea proiectelor aprobate spre finanțare (vezi Ordonanța nr. 29/2007, art. 1).
Biodiversitate – variabilitatea organismelor din cadrul ecosistemelor terestre, marine, acvatice continentale și complexelor ecologice; aceasta include diversitatea intraspecifică, interspecifică și diversitatea ecosistemelor.
Cadrul Strategic Național de Referință – Documentul aprobat de Comisia Europeană, negociat în prealabil cu România, ca stat membru, în urma evaluării Planului național de dezvoltare. CNSR conține contribuția din instrumentele structurale și celelalte resurse financiare pentru realizarea priorităților și

măsurilor conținute în Planul Național de Dezvoltare. Prevederile acestui document se implementează prin intermediul programelor operaționale
Cerere de finanțare – Formularul completat de către Solicitant, în vederea obținerii finanțării prin Programul Operațional Sectorial „Mediu”.
Cheltuieli eligibile – Cheltuieli realizate de către un Beneficiar, aferente proiectelor finanțate în cadrul programelor operaționale, care pot fi finanțate atât din instrumente structurale, cât și din bugetul de stat și/sau contribuția proprie a Beneficiarului (vezi Ordonanța nr. 29 din 2006, art. 1 alin. (2) lit. M)).
Cheltuieli neeligibile – Cheltuieli inerente realizării proiectelor finanțate din instrumentele structurale în cadrul programelor operaționale, care nu pot fi finanțate din instrumentele structurale, conform reglementărilor comunitare și naționale (vezi Ordonanța nr. 29 din 2006, art. 1 alin. (2) lit. N)).
Conservare – ansamblu de măsuri care se pun în aplicare pentru menținerea sau refacerea habitatelor naturale și a populațiilor de specii de faună și floră sălbatice, într-o stare favorabilă.
Conservare în situ – protecția și conservarea bunurilor patrimoniului natural în mediul lor de geneză, existență și evoluție.
Conservare ex situ – protecția și conservarea bunurilor patrimoniului natural în afara mediului lor de geneză, existență și evoluție.
Contract de finanțare – Actul juridic cu titlu oneros, încheiat între Autoritatea de Management și Beneficiar, prin care se aprobă spre finanțare un proiect, în cadrul Programului Operațional Sectorial „Mediu” 2007-2013.
Contractor – Persoana fizică sau juridică, de drept public sau privat, cu care Beneficiarul a încheiat contractul de execuție a unei lucrări, de furnizare a unor produse sau de prestare a unor servicii.
Coridor ecologic – zonă naturală sau amenajată care asigură cerințele de deplasare, reproducere și refugiu pentru speciile sălbatice terestre și acvatice.
Decizia de finanțare – act tehnico-juridic emis de MMDD, ca Autoritate de Management prin care se aprobă acordarea finanțării unui proiect selectat conform procedurilor de evaluare și selecție specifice POS Mediu.
Habitat natural – arie terestră, acvatică sau subterană, în stare naturală sau seminaturală, ce se diferențiază prin caracteristici geografice, abiotice și biotice
Habitat natural de interes comunitar – acel tip de habitat care: a) este în pericol de dispariție în arealul său natural; sau b) are un areal natural redus fie ca urmare a restrângerii acestuia fie datorită faptului că în mod natural suprafața sa este redusă; sau c) prezintă eșantioane reprezentative cu caracteristici tipice pentru una sau mai multe din cele cinci regiuni biogeografice: alpină, continentală, panonică, stepică și pontică.
Habitat al unei specii – mediul natural sau seminatural definit prin factori abiotici și biotici în care trăiește o specie în oricare stadiu al ciclului său biologic.
Instrumente structurale – mijloace de acțiune ale Uniunii Europene, pentru îndeplinirea obiectivelor politicii de coeziune economică și socială. Instrumentele structurale apar sub forma asistenței financiare nerambursabile primită de România, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, prin intermediul Fondului European de Dezvoltare Regională, Fondului Social European și Fondului de Coeziune.
Obiectivul convergență – obiectiv al politicii de coeziune economică și socială a Uniunii Europene care vizează susținerea creșterii economice și creării de locuri de muncă în cele mai slab dezvoltate state membre și regiuni.
Organism intermediar – structura care îndeplinește atribuții delegate de către Autoritatea de management vizavi de relația cu beneficiarii. Pentru POS Mediu, Organismele Intermediare sunt organizate la nivelul celor 8 regiuni de dezvoltare stabilite, ca unități fără personalitate juridică, finanțate integral din bugetul de stat și aflate în subordinea MMDD
Plan de management – reprezintă documentul oficial al unui proces continuu care în timp face posibilă

realizarea unui management eficient, productiv și adaptabil al ariei protejate
Prefinanțare – sumele transferate din bugetul de stat sau din instrumente structurale către un beneficiar, cu excepția celor din sectorul privat ori unei organizații neguvernamentale, pentru lichidarea angajamentelor de plată față de un contractor, în stadiul inițial de implementare a proiectelor, în baza unui contract de finanțare încheiat între beneficiar și Autoritatea de Management, în vederea asigurării derulării corespunzătoare a proiectelor
Program operațional – document strategic de programare elaborat de Statul Membru și aprobat de Comisia Europeană, prin care este stabilită o strategie de dezvoltare sectorială sau regională printr-un set de priorități coerente pentru a căror realizare se face apel la un fond, sau în cazul obiectivului convergență la Fondul de coeziune și la Fondul european de dezvoltare regională.
Reconstrucție ecologică – procesul de refacere a unui habitat de importanță comunitară în sensul îmbunătățirii sau menținerii stării favorabile de conservare sau refacerea funcțiilor unor ecosisteme care au fost diminuate sau degradate ca urmare a unor activități antropice (ex. substituirea unor ecosisteme naturale cu unele artificiale – desecarea unor zone umede în vederea practicării agriculturii). Refacerea acestor funcții trebuie să conducă la menținerea stării bune de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară
Reprezentantul legal al solicitantului – Persoana care are dreptul, conform actelor de constituire, să reprezinte organizația și să semneze în numele acesteia.
Rețeaua națională de arii naturale protejate – ansamblul ariilor naturale protejate de interes național.
Rețeaua ecologică a ariilor naturale protejate – ansamblul de arii naturale protejate, împreună cu coridoarele ecologice.
Rețeaua ecologică NATURA 2000 – rețeaua ecologică europeană de arii naturale protejate și care cuprinde arii de protecție specială avifaunistică, stabilite în conformitate cu prevederile Directivei 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice și arii speciale de conservare desemnate de Comisia Europeană și ale Directivei 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale, a faunei și florei sălbatice.
Sit de importanță comunitară – arie/sit ce contribuie semnificativ la menținerea sau restaurarea stării de conservare favorabilă a habitatelor naturale sau a speciilor de interes comunitar și care pot contribui astfel semnificativ la coerența rețelei NATURA 2000 și/sau contribuie semnificativ la menținerea diversității biologice în regiunea sau regiunile respective.
Specii protejate – speciile periclitate, vulnerabile, rare sau endemice, care beneficiază de un statut legal de protecție.
Specii de interes comunitar – specii care pe teritoriul Uniunii Europene sunt periclitate, vulnerabile, rare și endemice: <ul style="list-style-type: none"> • periclitate, cu excepția celor al căror areal natural este marginal în teritoriu și care nu sunt nici periclitate, nici vulnerabile în regiunea vestpaleartică; • vulnerabile, speciile a căror încadrare în categoria celor periclitate este probabilă într-un viitor apropiat dacă acțiunea factorilor persistă; • rare, speciile ale căror populații sunt reduse din punctul de vedere al distribuției sau/și numeric și care, chiar dacă în prezent nu sunt periclitate sau vulnerabile, riscă să devină; aceste specii sunt localizate în arii geografice restrânse sau sunt rar dispersate pe suprafețe largi; • endemice și necesită o atenție particulară datorită naturii specifice a habitatului lor și/sau a impactului potențial al exploatării lor asupra stării lor de conservare.”
Politicele europene – reprezintă priorități/politici acceptate de toate Statele Membre ale Uniunii Europene și trebuie să se reflecte în toate inițiativele comunitare. Acestea includ: promovarea egalității de șanse și politica nediscriminatorie; dezvoltarea durabilă, protecția și îmbunătățirea mediului înconjurător; tehnologia informației; achizițiile publice.
Zonă de protecție – zonă înconjurătoare pentru un bun al patrimoniului natural, destinată să prevină

impactul negativ, continuu al activităților antropice asupra aceluși bun.

ABREVIERI

AA	Autoritatea de Audit
ACIS	Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale
ACP	Autoritatea de Certificare și Plată
AM	Autoritate de Management
ANAP	Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate
ANRM	Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice
APM	Agenție Locală de Protecție a Mediului
ARPM	Agenție Regională de protecție a Mediului
CE	Comisia Europeană
CNSR	Cadrul Național Strategic de Referință
DLAF	Departamentul de Luptă Anti-Fraudă
EIM	Evaluare Impact asupra Mediului
FC	Fondul de Coeziune
FEDR	Fond European de Dezvoltare Regională
FS	Fonduri Structurale
GS	Ghidul Solicitantului
HG	Hotărâre de Guvern
IS	Instrumente Structurale
LICp	Locații de Interes Comunitar propuse
MEF	Ministerul Economiei și Finanțelor
Mil	Milion
MMDD	Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile
NUTS	Nomenclatorul Unităților Teritoriale de Statistică
OI	Organism Intermediar
OG	Ordonanță a Guvernului
OLAF	Oficiul de Luptă Anti-Fraudă
OM	Ordin de Ministru
ONG	Organizații neguvernamentale
OUG	Ordonanță de Urgență a Guvernului
PO	Program Operațional
POS Mediu	Programul Operațional Sectorial „Mediu”
SAC	Arii Speciale de Conservare
(p)SCI	Situri de Importanță Comunitară
SMIS	Sistemul Informatic Unic de Management
SPA	Arii de Protecție Specială Avifaunistică
TVA	Taxa pe Valoare pe Adăugată
UCVAP	Unitatea pentru Coordonarea și Verificarea Achizițiilor Publice
UE	Uniunea Europeană

CAPITOLUL I - INFORMAȚII GENERALE

I.1. Programul Operațional Sectorial „Mediu” 2007 - 2013

Programul Operațional Sectorial „Mediu” reprezintă documentul de programare a Fondurilor Structurale și de Coeziune (FSC), care stabilește strategia de alocare a fondurilor europene în vederea dezvoltării sectorului de mediu în România, în perioada 2007-2013.

POS Mediu a fost elaborat de către Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile (MMDD), în calitate de Autoritate de Management pentru acest program și în coordonarea Ministerului Economiei și Finanțelor (MEF), în calitatea sa de coordonator al procesului de pregătire a României pentru accesarea Fondurilor Structurale și de Coeziune pentru perioada 2007-2013.

POS Mediu este unul dintre cele mai importante programe operaționale din punct de vedere al alocării financiare și reprezintă cea mai importantă sursă de finanțare pentru sectorul de mediu. Programul este finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și Fondul de Coeziune (FC) - cu o valoare de aproximativ 4,5 miliarde Euro, la care se adaugă cofinanțarea națională de aproximativ 1 miliard Euro.

Obiectivul global al POS Mediu vizează îmbunătățirea standardelor de viață ale populației și a standardelor de mediu și, în același timp, contribuie substanțial la îndeplinirea angajamentelor de aderare a României la Uniunea Europeană cu privire la protecția mediului. Peste 10 milioane de cetățeni ai României vor beneficia de investițiile finanțate din POS Mediu.

Totodată programul vizează reducerea decalajului existent între Uniunea Europeană și România cu privire la infrastructura de apă și de mediu.

Obiectivele specifice POS Mediu sunt:

- 1. Îmbunătățirea accesului la utilități publice în sectorul de apă și apă uzată, prin asigurarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare în majoritatea zonelor urbane până în 2015 și stabilirea structurilor de management al serviciilor de apă/apă uzată la scară regională.**
- 2. Optimizarea sistemelor de management al deșeurilor prin îmbunătățirea infrastructurii de gestionare a deșeurilor și reducerea numărului de zone poluate istoric în minimum 30 de județe până în 2015.**
- 3. Reducerea impactului negativ asupra mediului și diminuarea schimbărilor climatice cauzate de sistemele de încălzire urbană în cele mai poluate localități până în 2015.**
- 4. Protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural prin sprijinirea managementului ariilor protejate, inclusiv prin implementarea rețelei Natura 2000.**
- 5. Reducerea riscului de producere a dezastrelor naturale cu efect asupra populației, prin implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone până în 2015.**

Pentru realizarea acestor obiective s-au identificat următoarele **Axe Prioritare de finanțare**:

- 1. Extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată** (Total aproximativ 3,3 miliarde Euro, din care grant UE 2,8 miliarde Euro)
- 2. Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate istoric** (1,2 miliarde Euro, din care grant UE aproximativ un miliard Euro)
- 3. Reabilitarea centralelor municipale de termoficare în vederea reducerii poluării** (458 milioane Euro, din care grant UE 229 milioane Euro)

4. **Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii (215 milioane Euro, din care grant UE 172 milioane Euro)**
5. **Dezvoltarea infrastructurii de prevenire a riscurilor naturale în zonele cele mai expuse la risc (329 milioane Euro, din care grant UE 270 milioane Euro)**
6. **Asistența Tehnică (174 milioane Euro, din care grant UE 130 milioane Euro).**

Programul acoperă perioada 2007-2013, dar obiectivele sale urmăresc nevoile de dezvoltare ale României după anul 2013. POS Mediu va contribui la îndeplinirea obligațiilor pe care România le are în sectorul de mediu, oferind oportunități de investiții în toate regiunile țării.

Sistemul de implementare

Pentru derularea și implementarea proiectelor finanțate prin POS Mediu, o serie de instituții au responsabilități clar definite, după cum urmează:

Autoritatea de Management (AM) pentru Programul Operațional Sectorial „Mediu” este stabilită în cadrul Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile, conform HG 368/2007. AM este organizată la nivel de direcție generală – Direcția Generală pentru Managementul Instrumentelor Structurale. AM coordonează și asigură managementul general al POS Mediu, elaborează proceduri de implementare, selectează proiectele, semnează contractele de finanțare, asigură măsuri de publicitate și informare pentru program, raportează stadiul implementării programului la CE, etc.

Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale (ACIS) este instituția responsabilă de managementul și coordonarea implementării Instrumentelor Structurale în România. ACIS își desfășoară activitatea în cadrul Ministerului Economiei și Finanțelor. Responsabilitățile sale sunt de a coordona programarea, dezvoltarea și implementarea Programelor Operaționale din cadrul CNSR, pentru a asigura coerența dintre programe, respectiv corelarea cu Programul Național pentru Dezvoltare Rurală și cu Programul Operațional pentru Pescuit.

Organismele Intermediare (OI) sunt înființate în fiecare din cele 8 regiuni de dezvoltare ale României (NUTS II). Ele vor îndeplini un rol important în implementarea POS la nivel regional acționând ca interfață între AM și beneficiari. AM a delegat Organismelor Intermediare (OI-uri) responsabilități cu privire la activități de programare, monitorizare, control și raportare pentru proiectele care se derulează în regiunea respectivă.

Beneficiarii dețin rolul principal în managementul și implementarea proiectelor aprobate în cadrul POS Mediu. Ei sunt responsabili de organizarea licitațiilor și contractarea serviciilor și a lucrărilor, de implementarea proiectelor conform obiectivelor acestuia, monitorizarea și raportarea stadiului implementării la AM/OI, stabilirea unui sistem separat de contabilitate a proiectului sau a unui cod contabil separat pentru toate tranzacțiile efectuate pe proiect, asigurarea unei piste corespunzătoare de audit etc.

Comitetul de Monitorizare (CM) pentru POS Mediu are ca rol principal monitorizarea eficacității și calității implementării programului. Din Comitet fac parte reprezentanți ai autorităților centrale și ai asociațiilor patronale și profesionale relevante pentru domeniile finanțate prin POS Mediu, ai societății civile și ONG-urilor active în domeniul mediului, ai Comisiei Europene și ai instituțiilor financiare internaționale.

Autoritatea de Certificare și Plată (ACP) este stabilită în cadrul Ministerului Economiei și Finanțelor, organizată ca direcție generală. În cadrul ACP există două unități separate - Unitatea de Certificare și Unitatea de Plată. ACP este organismul competent pentru primirea plăților de la Comisia Europeană și Organismul responsabil pentru efectuarea plăților către beneficiarii POS Mediu.

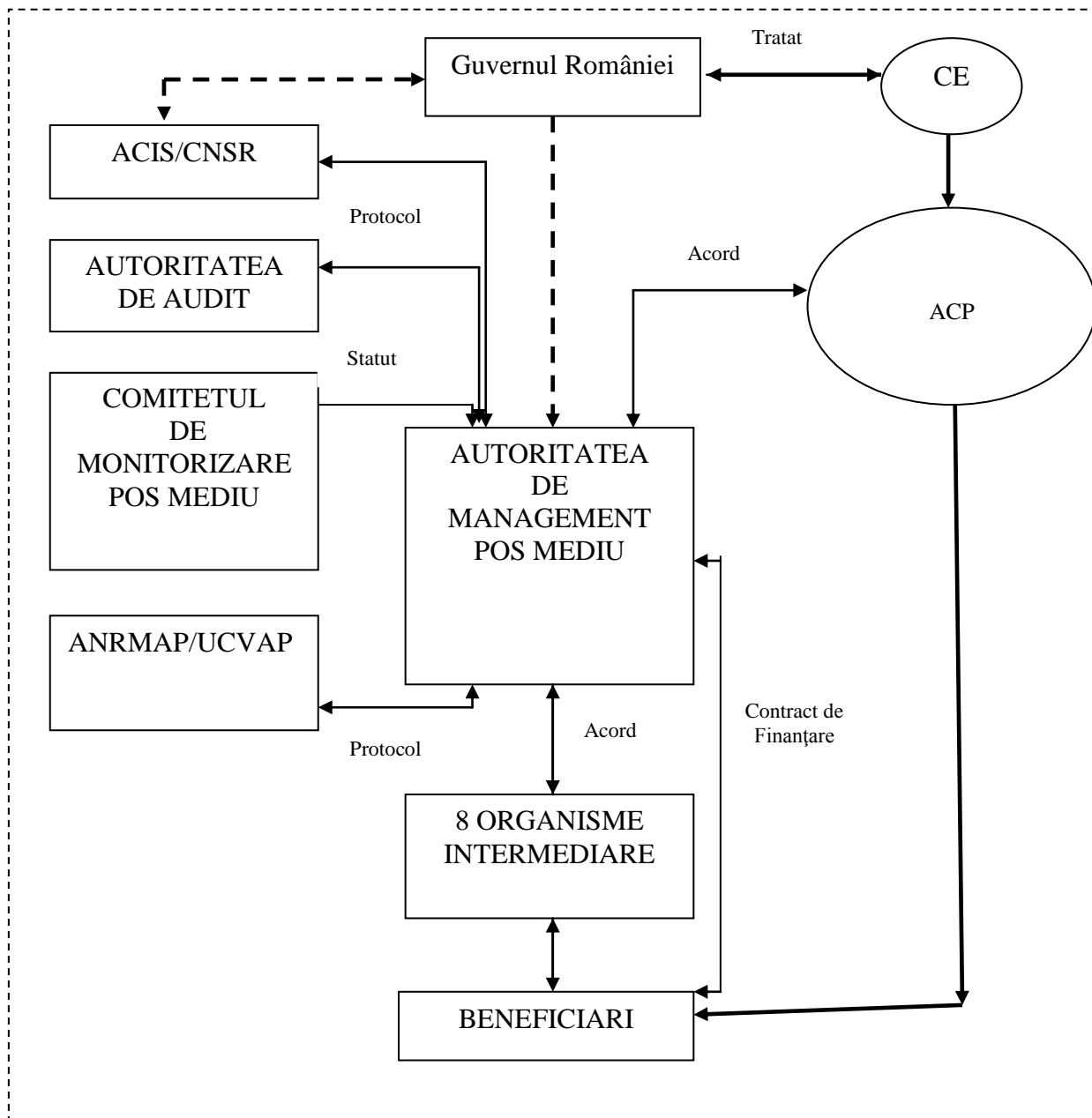
Autoritatea de Audit (AA) care funcționează pe lângă Curtea de Conturi, precum și unitatea de audit intern din cadrul MMDD vor asigura auditul de sistem pentru POS Mediu.

Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice (ANRMAP)– este o instituție independentă care are rolul de a verifica procesele de achiziție publică derulate de beneficiar (control ex-post).

Unitatea pentru Coordonarea și Verificarea Achizițiilor Publice (UCVAP) – este un departament din cadrul Ministerului Economiei și Finanțelor care are rolul de a verifica procesele de achiziție publică în timpul derulării acestora (control ex-ante).

Mecanismul de implementare al POS Mediu este prezentat schematic în figura de mai jos.

Schema de implementare a POS Mediu

I.2 Axa prioritară 4 – “Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii”

I.2.1 Cadrul general

Capitalul natural al României este important și pentru Uniunea Europeană datorită florei și faunei unice, a climatului și a peisajului pe care le oferă lanțul carpatic și bazinul dunărean. România are o diversitate bogată de specii de floră și faună. Cu toate acestea, există multe specii de plante și animale aflate în pericol din cauza fragmentării habitatelor și a exploatării excesive a resurselor naturale, coroborate cu presiunile cauzate de dezvoltarea economică. Capitalul natural al României, datorită condițiilor biogeografice, conține încă efective însemnate ale unui foarte mare număr de specii care sunt catalogate ca fiind rare sau pe cale de dispariție la nivel European sau Global.

România trebuie să asigure înființarea Rețelei de situri Natura 2000, în conformitate cu prevederile Directivelor Uniunii Europene privind Păsările și Habitatele, să pregătească măsuri relevante de protecție pentru siturile de importanță comunitară și să asigure starea favorabilă de conservare prin aplicarea unor măsuri adecvate de management/protecție.

Desemnarea siturilor Natura 2000 este finalizată. În acest sens, a fost aprobat Ordinul de Ministru nr. 1964/2007 privind declararea siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 98 din 7 februarie 2008 care conține 273 de situri, acoperind o suprafață de cca 13,2% din suprafața țării. De asemenea, s-a aprobat Hotărârea de Guvern 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 739 din 31 octombrie 2007 care conține 108 situri, acoperind, acoperind o suprafață de circa 12% din suprafața țării. Suprafața acoperită de ariile naturale protejate declarate la nivel național ajunge astfel la aproximativ 17,8% din teritoriul național (o parte din SCI-uri și SPA-uri se suprapun).

Dezvoltarea cadrului de management și monitorizare a ariilor naturale protejate, și în special a siturilor NATURA 2000, impune derularea unor importante acțiuni, precum: dezvoltarea structurilor administrative, elaborarea/revizuirea planurilor de management pentru ariile naturale protejate, realizarea infrastructurii specifice, întocmirea de studii specifice, inventariere, cartografiere, întreprinderea de măsuri speciale de conservare a speciilor și a habitatelor naturale, realizare de campanii de informare și de conștientizare a publicului, etc.

I.2.2 Strategia de finanțare

Această axă prioritară are ca obiective conservarea diversității biologice, a habitatelor naturale, a speciilor de floră și faună sălbatică, precum și asigurarea unui management eficient al ariilor naturale protejate și, în special al rețelei ecologice Natura 2000. Finanțarea măsurilor pentru atingerea acestor obiective se asigură din fonduri nerambursabile ale Uniunii Europene (din Fondul European pentru Dezvoltare Regională) și din bugetul de stat.

Proiectele finanțate în acest sector vizează asigurarea unui management corespunzător al ariilor naturale protejate și, implicit, stoparea pierderii biodiversității și a resurselor naturale. O atenție deosebită se va acorda implementării Directivelor Europene Păsări și Habitate, prin stabilirea rețelei ecologice Natura 2000. Proiectele trebuie să demonstreze aplicarea principiului dezvoltării durabile pentru ariile naturale protejate și să vizeze cu precădere conservarea speciilor și habitatelor de importanță comunitară. Creșterea

gradului de conștientizare a populației cu privire la protecția biodiversității este de asemenea un element esențial pentru finanțarea proiectelor.

În cadrul acestei axe prioritare se acordă sprijin financiar pentru elaborarea, revizuirea și implementarea planurilor de management pentru ariile naturale protejate, cu prioritate pentru siturile de importanță comunitară și ariile speciale de conservare. Se vor finanța acțiuni privind delimitarea în teren (bornarea) și zonarea internă a ariilor naturale protejate conform legislației în vigoare zone cu protecție strictă, zone de protecție integrală, zone-tampon, zone de dezvoltare durabilă a activităților umane), inventariere (caracteristici naturale și informații socio-economice), instrumente și măsuri de planificare, management și monitorizare a habitatelor (planuri, studii, echipamente), investiții în infrastructură pentru refacerea habitatelor și speciilor și în infrastructura pentru accesul public, observatoare etc.

I.2.3 Alocarea financiară

Pentru perioada 2007-2013, fondurile alocate pentru finanțarea proiectelor din Axa prioritară 4 a POS Mediu – “Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii” se ridică la aproximativ 215 milioane Euro, din care aproximativ 172 milioane Euro reprezintă finanțare din Fondul European de Dezvoltare Regională și aproximativ 43 milioane Euro cofinanțare de la bugetul de stat.

Alocarea financiară orientativă, pe ani, pentru această axă este prezentată în tabelul de mai jos.

An	TOTAL în Euro, din care:	Contribuție UE în Euro (FEDR)	Cofinanțare națională în Euro (buget de stat)
2007	3.979.530	3.183.624	795.906
2008	20.295.603	16.236.482	4.059.121
2009	20.701.515	16.561.212	4.140.303
2010	35.192.576	28.154.061	7.038.515
2011	43.075.713	34.460.570	8.615.143
2012	43.937.228	35.149.782	8.787.446
2013	47.803.702	38.242.962	9.560.740
TOTAL	214.985.867	171.988.693	42.997.174

Pentru această sesiune de colectare de proiecte **nu există limită de buget**, fiind acceptate la finanțare toate proiectele eligibile care întrunesc punctajul minim pentru calificare (6 puncte dintr-un maxim de 10 puncte). Informații detaliate privind condițiile de eligibilitate și de calificare a proiectelor sunt prezentate în capitolul II al acestui ghid.

I.2.4 Indicatori POS Mediu

Indicator	Unitate de măsură	Valoare de bază	An de referință	Sursa	Tinta (2015)
Output					
Arii protejate și situri Natura 2000, cu planuri de management în vigoare	Număr	3	2006	MMDD/ ANPM	240
Rezultat					
Suprafața ariilor protejate și a siturilor Natura 2000, care beneficiază de măsuri de conservare a naturii	% din suprafața protejată	0	2006	MMDD/ ANPM	60

I.2.5 Cadrul legislativ

Baza legală a acestui ghid este reprezentată de Programul Operațional Sectorial „Mediu”, document strategic aprobat prin Decizia Comisiei Europene nr. C (2007) 3467 din data de 11 iulie 2007. Textul integral al POS Mediu este disponibil pe pagina de internet a MMDD www.mmediu.ro.

Cadrul legislativ pentru sectorul ”Protecția Naturii”

- Directiva Consiliului 92/43/EEC privind conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice;
- Directiva Consiliului 79/409/EEC privind conservarea păsărilor sălbatice;
- OUG nr.195/2005 privind protecția mediului cu modificările și completările ulterioare;
- OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice;
- Legea nr. 5/1991, pentru ratificarea Convenției asupra zonelor umede de importanță internațională, în special ca habitat al păsărilor acvatice, încheiată la Ramsar, la 2 februarie 1971 M. Of. Nr. 18/26.01.1991;
- Legea nr.58/1994 pentru ratificarea Convenției privind diversitatea biologică, adoptată la Rio de Janeiro la 5 iunie 1994 - M. Of. nr. 199/02.08.1999;
- Decretul 187/1990 de acceptare a Convenției privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural, adoptată de Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură la 16 noiembrie 1972-M.Of. nr. 46/31.03.1990;
- Legea nr. 13/1993 pentru ratificarea Convenției privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, Berna la 19.07.1979 - M.Of. nr. 62/25.03.1993;
- Legea nr.13/1998 pentru ratificarea Convenției privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice, adoptată la Bonn la 23 iunie 1979 - M.Of. nr. 24/26.01.1998;

- Legea nr. 89/2000 pentru ratificarea Acordului privind conservarea păsărilor de apă migratoare african – eurasiatice - M. Of. nr. 236/30.05.2000;
- Legea nr. 90/2000 pentru aderarea României la Acordul privind conservarea liliecilor în Europa - M.Of. nr. 228/23.05.2000;
- Legea nr.91/2000 de ratificare a Acordului privind conservarea cetaceelor din Marea Neagră, Marea Mediterană și din zona contiguă a Atlanticului - M.Of. nr.239/30 mai 2000;
- Hotărârea Guvernului nr. 230/2003 privind delimitarea rezervațiilor biosferei, parcurilor naționale și parcurilor naturale și înființarea administrațiilor acestora - M.Of. nr. 190/26.03.2003;
- Legea nr. 451/2002 pentru ratificarea Convenției europene a peisajului, Florența, 20.10.2002-M. Of. nr.536/23.07.2002;
- Ordinul nr.552/2003 privind aprobarea zonării interioare a parcurilor naționale și a parcurilor naturale, din punct de vedere al necesității de conservare a diversității biologice - M.Of. nr.648/11.09.2003;
- Legea nr. 103/1996, republicată în 2002 privind fondul cinegetic și a protecției vânatului- M.Of. nr.328/17.05.2002;
- Ordinul nr. 246/2004 pentru aprobarea clasificării peșterilor și sectoarelor de peșteri - arii naturale protejate (modificat prin OM 604/2005);
- Ordinul nr.374/2004 pentru aprobarea Planului de acțiune privind conservarea cetaceelor din apele românești ale Mării Negre - Monitorul Oficial nr. 849 din 16 septembrie 2004;
- HG nr. 2151/ 2004 privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone M.Of. 38 din 12.01.2005;
- Ordinul 494/2005 privind aprobarea procedurilor de încredințare a administrării și de atribuire în custodie a ariilor naturale protejate - M. Of. nr 487 din 9.06.2005 care abroga Ordinul nr. 850/2003;
- Ordinul 604/2005 pentru aprobarea clasificării peșterilor și sectoarelor de peșteri - arii naturale protejate – M. Of. nr. 655 din 22.07.2005;
- Legea muntelui nr. 347/14 iulie 2004 - M. Of. nr. 670 din 26 iulie 2004;
- H.G. 1581/2005 privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone – M.Of. nr. 24 din 11.01.2006.
- Hotărârea de Guvern 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 739 din 31 octombrie 2007;
- Ordinul ministrului mediului și dezvoltării durabile 776/2007 privind declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România nr. 98 din 7 februarie 2008;

Cadrul legislativ privind instrumentele structurale

- Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului din 11 iulie 2006 de stabilire a prevederilor generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1260/1999;

- Regulamentul (CE) nr. 1080/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iulie 2006 privind Fondul European de Dezvoltare Regională și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1783/1999;
- Regulamentul nr. 1828/2006 din 8 decembrie 2006 al Comisiei stabilind regulile pentru implementarea Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1083/2006 în care se stabilesc prevederile generale cu privire la Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune;
- HG nr. 457/2008 privind cadrul instituțional de coordonare și gestionare a instrumentelor structurale;
- HG 368/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile;
- OUG nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, aprobată cu modificări prin Legea 337/2006;
- HG nr. 925 /2006 pentru aprobarea normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziție publică din O.U.G nr. 34/2007;
- OG nr. 29/2007 privind modul de alocare a instrumentelor structurale, a prefinanțării și a cofinanțării alocate de la bugetul de stat, inclusiv din Fondul național de dezvoltare, în bugetul instituțiilor implicate în gestionarea instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență;
- HG nr. 759/2007 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin programele operaționale;
- HG nr. 834/2007 privind constituirea Comitetului de Monitorizare pentru POS Mediu;
- Ordinul comun al Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile și Ministrului Economiei și Finanțelor nr. 1453/1309/21.09.2007, pentru aprobarea listei cheltuielilor eligibile pentru proiectele finanțate în cadrul Programului Operațional Sectorial „Mediu” 2007-2013.

CAPITOLUL II - REGULI PRIVIND SESIUNEA DE PROIECTE

II.1 Criterii de eligibilitate

Verificarea eligibilității cererii de finanțare (inclusiv anexele la formularul cererii de finanțare) în cadrul Programului Operațional Sectorial „Mediu” se va face în baza unor criterii de eligibilitate **a solicitantului**, respectiv **a proiectului** propus pentru finanțare pe baza criteriilor enumerate în continuare și incluse în grila de verificare a eligibilității.

Atenție! Eligibilitatea cheltuielilor se va verifica și în perioada de implementare a proiectului, pe baza cererilor de rambursare a cheltuielilor efectuate și a documentelor justificative de efectuare a plăților (ex. facturi). Categoriile de cheltuieli eligibile sunt prezentate în Anexa 3 și vor fi luate în considerare de către solicitant în vederea elaborării bugetului proiectului.

II.1.1 Eligibilitatea solicitanților

Solicitantul eligibil este entitatea care îndeplinește următoarele criterii:

1. Face parte din categoria de beneficiari menționată în POS Mediu la axa prioritară 4

Solicitantul face parte din următoarele categorii:

- Administratorii și custozii ariilor naturale protejate care au personalitate juridică proprie;
- APM-uri, ARPM-uri; ANPM, MMDD – Direcția Protecția Naturii, Biodiversitate și Biosecuritate
- Autorități publice locale (Consilii locale reprezentate prin Primar, Consilii Județene având ca reprezentant legal Președintele CJ)
- Organizații neguvernamentale, Asociații și Fundații, care să aibă prevăzut în actul constitutiv atribuții de protecția mediului și/sau protecția naturii și care să fie constituite în conformitate cu prevederile Ordonanței guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații cu modificările și completările ulterioare, inclusiv filiale ale asociațiilor și fundațiilor internaționale înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare în România.
- Institute de cercetare
- Universități
- Muze.

2. Îndeplinește următoarele condiții de natură instituțională, legală și financiară

Solicitantul este o persoană juridică, entitate constituită conform legii, înregistrată în România. Forma de constituire a solicitantului corespunde prevederilor legale în vigoare aplicabile fiecărei categorii de solicitant listate mai sus.

Notă: Custozii ariilor naturale protejate persoane fizice, pot depune cereri de finanțare numai dacă la data depunerii cererii de finanțare au obținut sau fac dovada depunerii documentației în vederea obținerii personalității juridice. Semnarea contractului de finanțare este condiționată de obținerea personalității juridice de către custozii ariilor naturale protejate. Custozii persoane fizice sunt eligibili doar în condițiile în care se constituie ca persoană juridică conform legislației în vigoare.

2.2 Solicitantul nu se încadrează într-una din situațiile de mai jos:

- a. este în incapacitate de plată
- b. nu și-a îndeplinit obligațiile de plată a impozitelor, taxelor și contribuțiilor de asigurări sociale către bugetele componente ale bugetului general consolidat, în conformitate cu prevederile legale în vigoare în România
- c. este declarat într-o situație gravă de încălcare a prevederilor legislației privind achizițiile publice și/sau a obligațiilor asumate printr-un contract/acord de finanțare din fonduri publice

2.3 Reprezentantul legal al solicitantului nu se află într-una din situațiile de mai jos:

- a. a suferit condamnări definitive din cauza unei conduite profesionale îndreptate împotriva legii, decizie formulată de o autoritate de judecată ce are forță de *res judicata* (ex. împotriva căreia nu se poate face recurs)
- b. a fost subiectul unei judecări de tip *res judicata* pentru fraudă, corupție, implicarea în organizații criminale sau în alte activități ilegale, în detrimentul intereselor financiare ale Comunității Europene

Atenție! Cerințele din cadrul acestui paragraf vor face obiectul Actului constitutiv (Anexa E.2.1) sau a dovezii depunerii documentației în vederea obținerii personalității juridice, care se va anexa la Cererea de finanțare care va fi completată de solicitant și de fiecare dintre parteneri, dacă este cazul.

2.4 Solicitantul îndeplinește, după caz, următoarele condiții specifice:

- a. În cazul în care solicitantul este o Agenție de Protecție a Mediului sau o autoritate publică, se va face dovada separării atribuțiilor de implementare a proiectului de atribuțiile de autorizare a proiectului (acord de mediu, aviz Natura 2000, autorizație de construcție etc.)
- b. În cazul în care solicitantul este altă entitate decât administratorul/custodele ariei protejate care face subiectul propunerii de proiect, solicitantul este eligibil dacă se îndeplinește una din condițiile de mai jos:
- există acordul scris al administratorului/custodelui
  - administratorul sau custodele este partener în proiect
- c. În cazul în care o arie protejată nu are sistem de administrație constituit, solicitantul este eligibil numai dacă se îndeplinește una din condițiile de mai jos:
- există acordul scris al autorității competente de mediu (după caz, în funcție de entitatea responsabilă cu aria naturală protejată respectivă) pentru realizarea proiectului;
  - autoritatea competentă de mediu este partener în proiect.

II.1.2 Eligibilitatea proiectelor

Proiectul propus pentru finanțare în cadrul POS Mediu este considerat eligibil dacă îndeplinește următoarele criterii:

1) Proiectul se încadrează în categoriile de activități menționate în POS Mediu, Axa Prioritară 4 - „Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii”, după cum urmează:

A. Elaborare / revizuire a planurilor, strategiilor și a schemelor de management al ariilor naturale protejate și alte activități conexe (activități preliminare măsurilor concrete de investiții sau conservare)

- Pregătirea sau revizuirea planurilor de management pentru ariile naturale protejate
- Elaborarea de studii, inventarieri, cartografiere, baze de date;
- Elaborarea metodologiilor și planurilor pentru monitorizarea stadiului de conservare a habitatelor și speciilor de interes comunitar/național;
- Elaborarea planurilor de supraveghere a siturilor protejate (planuri pentru servicii de pază și prevenire riscuri la inundații, incendii etc.)

B. Investiții în infrastructură pentru uz public orientată spre protecția și gestionarea mediului în siturile protejate

- Marcaje, poteci, platforme de observare și centre de vizitare (inclusiv achiziționare de echipamente specifice activităților de management, monitorizare și supraveghere a ariilor naturale protejate) etc.

C. Activități privind menținerea și îmbunătățirea stării de conservare favorabilă a habitatelor în ariile naturale protejate

- Lucrări de refacere a habitatelor naturale, reconstrucție ecologică, refacerea conectivității pentru asigurarea dispersiei populațiilor, măsuri pentru crearea infrastructurii specifice managementului și monitorizării habitatelor, achiziționare echipamente specifice etc.

D. Activități privind menținerea și îmbunătățirea stării de conservare favorabilă a speciilor

- Acțiuni de regenerare a speciilor de floră și faună pe cale de dispariție, măsuri privind speciile străine invazive, implementarea de măsuri pentru managementul și monitorizarea speciilor de interes comunitar/național; achiziționarea echipamentelor specifice acestor activități etc.

E. Activități de consultare, conștientizare și informare

- Pregătirea materialelor de informare și publicitate a activităților din cadrul proiectului, organizarea campaniilor de informare și conștientizare, publicarea rezultatelor consultărilor, crearea și menținerea paginilor de internet, etc.

F. Activități de instruire și creșterea capacității instituționale de gestionare a rețelei de arii naturale protejate

- Organizare seminarii, grupuri de lucru; documentație pentru instruire și creșterea capacității instituționale etc;
- Suport pentru autoritățile de mediu cu responsabilități în dezvoltarea și monitorizarea ariilor naturale protejate (studii, crearea de baze de date, sisteme de raportare, dotare cu echipamente specifice de monitorizare și control potrivit atribuțiilor etc.).

Nota. Proiectul poate include una sau mai multe categorii de activități menționate mai sus.

2) Proiectul pentru care se solicită finanțare din POS Mediu nu beneficiază de finanțare din fonduri publice (evitarea dublei finanțări)

3) Proiectul vizează specii și/sau /habitate de interes comunitar și / sau național prevăzute în acte normative sau documente naționale de referință

4) Perioada de implementare a proiectului nu depășește 36 luni și este cuprinsă între 01.01.2007 și 31.12.2015.

5) Proiectul respectă legislația în domeniul egalității de șanse, dezvoltării durabile și achizițiilor publice, informării și publicității și ajutorului de stat (politici europene)

- Proiectul trebuie să respecte legislația cu privire la: promovarea egalității de șanse și non-discriminării; dezvoltarea durabilă, protecția și îmbunătățirea mediului; tehnologia informației; achizițiile publice. Proiectele trebuie să țină seama de aceste politici sau practici comunitare obligatorii pe care România, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, și le-a asumat;
- Proiectul include activitățile de informare și publicitate (secțiunea B.23. din formularul Cererii de Finanțare), în conformitate cu prevederile/ reglementările comunitare pentru fondurile structurale. (Regulamentul nr. 1828/2006 al Comisiei).

Atenție. Această obligație constă în acțiuni de informare și publicitate a proiectului finanțat de Uniunea Europeană și trebuie diferențiate de acțiunile de informare și publicitate aferente protecției naturii propuse în proiect.

6) Proiectul respectă prevederile legislației naționale referitoare la eligibilitatea cheltuielilor

În formularul E.1.1. - Declarația de eligibilitate, anexat cererii de finanțare, solicitantul trebuie să declare că respectă și va continua să respecte prevederile legislației naționale referitoare la eligibilitatea cheltuielilor.

Cheltuielile propuse pentru finanțare trebuie să țină seama de prevederile legale privind categoriile de cheltuieli eligibile conform:

- HG nr. 759/2007 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin programele operaționale;
- Ordinul comun al Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile și Ministrului Economiei și Finanțelor nr. 1453/1309/21.09.2007, pentru aprobarea listei cheltuielilor eligibile pentru proiectele finanțate în cadrul Programului Operațional Sectorial „Mediu” 2007-2013

În vederea aprobării proiectului, verificarea detaliată a cheltuielilor eligibile se face în etapa de evaluare a proiectelor (vezi secțiunea II.3 mai jos). Scopul este de a evalua măsura în care categoriile de cheltuieli sunt justificate prin prisma obiectivelor proiectului și a contribuției acestora la obiectivele POS Mediu. Ca urmare a evaluării proiectului, se va stabili lista finală de cheltuieli eligibile și aceasta se va include în contractul de finanțare a proiectului. (Detalii privind contractul de finanțare sunt incluse în capitolul IV al acestui ghid).

7) Terenurile aferente investițiilor POS Mediu sunt, după caz, în proprietatea/ posesia autorităților publice sau sunt accesibile în scopul realizării proiectului

După caz, se face dovada că: i) terenul este în proprietate publică; ii) există acordul scris al proprietarului privat; iii) terenul se poate achiziționa în condițiile descrise în Anexa 3 punctul 12 (1.) a prezentului ghid

II.2 Criterii de evaluare a proiectelor

Criteriile de evaluare a proiectelor privesc **relevanța și maturitatea** acestora, după cum urmează:

- **Relevanța proiectului** – reflectată în contribuția la îndeplinirea obiectivelor generale ale POS Mediu și a celor specifice aferente axei prioritare 4, precum și la conformarea cu prevederile legislației comunitare și naționale privind protecția naturii
- **Maturitatea proiectului** – reflectată în calitatea proiectului propus (definirea clară a obiectivelor și activităților proiectului, stadiul elaborării documentației proiectului și al obținerii avizelor/acordurilor/autorizațiilor – pentru proiectele ce vizează lucrări de infrastructură, planul de achiziții, planul financiar, capacitatea tehnică și financiară a beneficiarului de a implementa proiectul etc.).

Pentru criteriile de relevanță și maturitate se acordă punctaj până la maxim 10 puncte. **Pentru calificare, proiectul trebuie să obțină minim 6 puncte, la fiecare criteriu.**

Dacă o propunere de proiect nu obține punctaj suficient pentru calificare, aceasta presupune una din următoarele două situații: fie contribuția la îndeplinirea obiectivelor POS Mediu este nesemnificativă, fie este insuficient pregătită și necesită revizuire.

Subcriteriile de evaluare sunt prezentate mai jos.

II.2.1.Relevanța proiectului

Proiectul este considerat relevant dacă demonstrează contribuția sa la atingerea obiectivelor POS Mediu – Axa prioritară 4, la dezvoltarea Rețelei Natura 2000, precum și la implementarea altor politici de mediu relevante, cum ar fi reducerea efectelor modificărilor climatice.

Proiectul trebuie să se adreseze unor specii/habitate de interes comunitar sau protejate prin legislație națională, iar beneficiile acestuia trebuie să rezulte din activități realizabile, printr-o alocare financiară echilibrată și realistă. Resursele proiectului trebuie gestionate astfel încât să se obțină beneficii maxime. Beneficiile proiectului trebuie să fie relevante pentru protecția naturii și conservarea biodiversității, iar orice potențial efect negativ asupra ariilor naturale protejate trebuie evitat.

Totodată, este evaluat potențialul proiectului de a crește interesul și conștientizarea vizitatorilor și comunității locale asupra problemelor de protecție a naturii. Diseminarea rezultatelor proiectului, măsura în care proiectul prevede acțiuni de comunicare sau diseminare cu impact de amploare, măsurabil, care să genereze reacții favorabile pe termen lung este un alt aspect evaluat în determinarea relevanței proiectului.

Criteriile pentru evaluarea relevanței proiectului sunt prezentate în Anexa 4 (Grile de verificare și evaluare a cererilor de finanțare).

II.2.2. Maturitatea proiectului

Maturitatea proiectului este evaluată prin calitatea propunerii tehnice și a celei financiare, existența unui cadru adecvat pentru implementarea proiectului (managementul proiectului, resurse alocate, logistică, echipamente, roluri și responsabilități clar definite, acoperirea domeniilor de expertiză necesare în proiect), precum și sprijinul acordat proiectului de către autoritățile competente sau alți factori relevanți.

Totodată, maturitatea proiectului este dată de stadiul pregătirii documentației proiectului (studiul de evaluare a impactului asupra mediului, studiul de fezabilitate în cazul proiectelor de infrastructură, autorizații/acorduri/avize, alte studii etc.). Obiectivele și activitățile proiectului, precum și justificarea importanței și necesității acestuia trebuie specificate clar. Proiectul trebuie să fie viabil, soluția propusă de acesta trebuie să aibă valabilitate îndelungată (activitatea va continua și după finalizarea proiectului). Bugetul proiectului trebuie să fie corelat cu obiectivele și activitățile proiectului. Proiectul trebuie să conțină un set de indicatori, care să cuantifice rezultatele așteptate ale proiectului, în corelație cu indicatorii specificați în POS Mediu la Axa prioritară 4. Riscurile care pot interveni în implementarea proiectului trebuie identificate și trebuie propuse măsuri de prevenire a acestora. Experiența solicitantului în managementul unor proiecte similare constituie un avantaj. Solicitantul trebuie să demonstreze că are capacitatea tehnică și financiară pentru implementarea proiectului – acoperirea cheltuielilor neeligibile, costurilor de operare (după caz).

Evaluarea propunerii tehnice și a celei financiare se realizează utilizând o serie de criterii specificate în Anexa 4 Grile de verificare și evaluare a cererilor de finanțare – Fișa de evaluare a propunerii tehnice și Fișa de evaluare a propunerii financiare.

II.3 Reguli de eligibilitate a cheltuielilor și activităților

II.3.1 Reguli generale și specifice de eligibilitate a cheltuielilor

Pentru a fi rambursată, o cheltuială trebuie să îndeplinească în mod cumulativ următoarele condiții cu caracter general:

- 1. să fie conformă cu prevederile contractului de finanțare**
- 2. să fie conformă cu prevederile legislației naționale și comunitare**
- 3. activitățile propuse nu beneficiază de finanțare din alte fonduri publice**
- 4. să fie efectiv plătită de beneficiar până la data de 31 decembrie 2015**
- 5. să fie efectiv plătită după 1 ianuarie 2007 (în cazul cheltuielilor efectuate înainte de depunerea cererii de finanțare)**
- 6. se încadrează în lista cheltuielilor eligibile aferente Axei Prioritare 4 din POS Mediu.**

Lista cheltuielilor eligibile (împreună cu regulile specifice de eligibilitate) pentru proiectele finanțate prin Axa Prioritară 4 din POS Mediu este prezentată în **Anexa 3**. Lista cheltuielilor eligibile a fost întocmită în conformitate cu prevederile HG nr. 759/2007 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin programele operaționale și ale Ordinului comun al ministrului mediului și dezvoltării durabile și ministrului economiei și finanțelor nr. 1453/1309/21.09.2007 pentru aprobarea listei cheltuielilor eligibile pentru proiectele finanțate în cadrul Programului Operațional Sectorial „Mediu” 2007-2013.

II.3.2 Reguli generale și specifice de eligibilitate a activităților

Notă: Aceste reguli vor fi analizate în cadrul procesului de evaluare a proiectelor. Proiectele trebuie să includă cel puțin o activitate concretă identificată conform categoriilor B-F, detaliate mai jos.

Pentru a fi selectate în vederea finanțării, proiectele trebuie să respecte un set de condiții specifice categoriei de activitate propusă pentru finanțare, după cum urmează:

A. Elaborare / revizuire a planurilor, strategiilor și a schemelor de management al ariilor naturale protejate și alte activități conexe (activități preliminare măsurilor concrete de investiții sau conservare)

Condiții generale

Existența unui plan de management reprezintă o premisă importantă pentru orice aplicație privind activități eligibile în interiorul sau care are legătură cu aria protejată. Planul de management oferă justificarea de bază pentru o propunere de proiect și demonstrează modul în care implementarea propunerii de proiect va contribui la realizarea unui management eficient al zonei și modul în care se integrează cu alte activități ale planului de management. Nu există nici un ghid oficial privind structura sau modul de pregătire a planurilor de management pentru ariile protejate (situri Natura 2000) din România. Anumite modele exemplificative sunt disponibile pe site-ul web al MMDD. Planurile de management elaborate cu finanțare din cadru POS Mediu Axa Prioritară 4 trebuie să conțină cel puțin următoarele secțiuni:

PARTEA 1 DESCRIEREA ȘI EVALUAREA

- Localizarea și granițele
- Desemnarea cadastrală și administrativă
- Statutul legal
- Proprietatea terenurilor
- Structura de management
- Zonele funcționale existente și regimul acestora
- Caracteristici fizice
- Aspecte biologice
- Peisaje
- Caracteristici culturale și socio-economice
- Modul actual de utilizarea a zonelor adiacente
- Condițiile de mediu
- Evaluarea caracteristicilor importante pentru management
- Evaluare socială și economică
- Constrângeri și amenințări privind management-ul

PARTEA 2: VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE MANAGEMENT

- Prezentarea viziunii
- Obiectivele de management pentru perioada planului
- Impactul potențial al constrângerilor și amenințărilor asupra obiectivelor de management

PARTEA 3: STANDARDE DE MANAGEMENT, PRACTICI ȘI CONDIȚII

- Zone funcționale și compartimente de management
- Reglementări aplicabile pe întreaga suprafață a ariei protejate
- Reglementări aplicabile zonelor funcționale

PARTEA 4: PLANURI OPERATIONALE ȘI PROIECTE

Prezentarea în formă tabelară a Obiectivelor > Programelor > Proiecte > Prevederi și protocoale
Calendarul de implementare a proiectelor
Planificarea orară a personalului
Alocarea bugetară (costuri operaționale, costuri de capital)

PARTEA 5: MONITORIZAREA ȘI REVIZUIREA PLANULUI DE MANAGEMENT

Metodologia de monitorizare și revizuire
Indicatori
Procedura de monitorizare: instituții și personal implicat

Piese desenate

Structura organizațională (organigrama)
Schema de revizuire a planului de management

Tabele

Tabele statistice necesare pentru elaborarea conținutului planului de management ex. parametrii socio-economici, climat, suprafețele diferitelor habitate, mărimile populațiilor unor specii, numărul de vizitatori.

Hărți

Limite administrative
Utilizarea terenurilor
Categoriile de proprietate
Geologie
Rețeaua hidrologică
Solurile
Habitatele
Distribuția unor specii cheie
Zonarea

Anexe

Patrimoniul ariei protejate (clădiri, echipamente, stocuri și consumabile)
Liste de specii
Specii de importanță economică
Situri de importanță culturală
Fotografii

Condiții specifice

- Planul de management trebuie pregătit prin implicarea factorilor interesați; o analiză a factorilor interesați și un program de participare/consultare a acestora trebuie inclus în propunerea de proiect;
- Planul de management trebuie să fie integrat într-un Sistem Informațional Geografic (GIS);
- Planul de management trebuie să conducă la stabilirea unei structuri de administrare constituită legal în cazul în care acesta nu există în respectiva arie protejată;
- Planul de management trebuie să reprezinte subiect de dezbatere/consultare publică și trebuie transmis către MMDD pentru aprobare.

B. Investiții în infrastructură pentru uz public orientată spre protecția și gestionarea mediului în siturile protejate

a) Construire/amenajare/reabilitarea de centre de vizitare și informare în ariile naturale protejate (inclusiv puncte de informare, observatoare etc.)

Condiții generale

Centrele de vizitare și informare au un rol important în promovarea obiectivelor de management al ariei naturale protejate și pentru conștientizarea de către publicul larg a măsurilor de conservare a speciilor/habitatelor naturale în contextul gestionării durabile a resurselor naturale.

Activitățile privind construirea și amenajarea centrelor de vizitare trebuie să țină cont de următoarele recomandări:

- încadrarea în peisaj a centrelor prin utilizarea unor materiale și tehnici tradiționale de construcție;
- dimensionarea centrelor de vizitare în funcție de numărul de vizitatori conform planurilor/strategiilor de vizitare;
- prezentarea informațiilor pornind de la ecologia speciilor/habitatelor/ecosistemelor prezente în aria protejată;
- promovarea dezvoltării durabile în cadrul ariei protejate, în limitele capacității de suport și a ratelor de regenerare a resurselor naturale;
- reducerea impactului asupra mediului în fazele de realizare și gestionare a centrului (ex.: construcții eficiente din punct de vedere energetic, folosirea de tehnologii „prietenoase” mediului etc.);
- diseminarea informației corespunzător cu nivelul și categoria de beneficiari vizați (copii/adulți, public larg/factori instituționali etc.), utilizarea metodelor de interpretare și unor cai alternative de transmitere a informațiilor;
- stimularea interesului vizitatorilor pentru natură și conștientizarea acestora privind impactul activităților antropice asupra biodiversității;
- folosirea unor echipamente/tehnologii audio sau/și video și a unor materiale/tehnici tradiționale (adaptate scopului propus și grupurilor țintă) pentru a evidenția valorile capitalului natural din ariile naturale protejate. Acest tip de activitate trebuie astfel concepută încât să aibă un impact considerabil asupra vizitatorilor (efecte multiplicative) etc.

Condiții specifice

! Centrele de vizitare nu vor include facilități de cazare;

! Proiectele privind centrele de vizitare/informare trebuie să includă o strategie de vizitare/plan de management al vizitatorilor (anexat/ă la Cererea de Finanțare), care să demonstreze că centrul are potențial de a atrage vizitatori că acesta răspunde unei nevoi concrete a diferitelor categorii de vizitatori. Este de așteptat faptul că Strategia de Management a Vizitatorilor să analizeze situația existentă pentru a oferi un concept general de vizitare și stabilirea obiectivelor necesare pentru asigurarea condițiilor dorite pentru vizitatorii ariei protejate. Crearea acestor condiții trebuie să direcționeze diferitele categorii de vizitatori către locațiile potrivite cu experiențele pe care aceștia și le doresc, având un impact cât mai redus asupra naturii sau comunităților locale și să ofere cele mai bune oportunități de promovare a afacerilor locale legate de un turism prietenos naturii.

Planul de management al vizitatorilor derivă din strategie și trebuie să conțină cinci elemente principale: (i) zonarea pentru diferite activități ale vizitatorilor, incluzând zone liniștite / „sălbatică”, zone în care accesul cu vehicule motorizate este interzis, zone în care se pot practica sporturi cu motor etc.; (ii) oferirea de informații vizitatorilor cu privire la aria protejată prin utilizarea diferitelor medii (tipărituri, internet, mesaje scrise pe telefon, mijloace audio-vizuale, marcaje etc.); (iii) infrastructura și facilitățile

pentru vizitatori incluzând poteci, puncte de observare, zone de picnic, parcări, toalete, zone de campare etc. (iv) centre de vizitare menite să ofere vizitatorilor o experiență cu privire la caracterul unic al zonei (atât din punct de vedere cultural cât și din punct de vedere al naturii) și care să fie construite din materiale naturale locale, cu consum redus de energie și un sistem complet de management al deșeurilor; și (v) integrarea managementului vizitatorilor în Strategia Regională de Turism Durabil, mai ales în ceea ce privește dezvoltarea de afaceri mici durabile din punct de vedere al mediului.

! La proiectarea centrului de vizitare trebuie să se țină seama de următoarele aspecte: amplasamentul centrului (disponibilitatea vizitatorilor și accesibilitatea centrului, legăturile cu zonarea ariei naturale protejate etc.), căile de acces (poteci, restricții), activități recreaționale/educative pentru vizitatori, programe turistice ale unor operatori de turism, costurile pentru menținerea centrului, personal angajat/voluntari, etc.).

! Veniturile obținute din gestiunea centrului de vizitare vor fi utilizate pentru acoperirea cheltuielilor curente ale centrului și pentru finanțarea altor proiecte de conservare a ariei naturale protejate.

! Finanțarea dezvoltării centrelor de vizitare se va face conform următoarelor etape: (i) pregătirea planului și strategiei de management al vizitatorilor; (ii) studiu de pre-fezabilitate pentru a justifica nevoia de investiții pentru implementarea planului de management al vizitatorilor; (iii) studiile de fezabilitate pentru lucrările mari de infrastructură, servicii și materiale în conformitate cu HG 28/2008; (iv) pregătirea detaliată a proiectului tehnic și planului de achiziții; (v) contractarea lucrărilor, serviciilor și materialelor. Etapele (i), (ii) și (iii) pot fi transmise ca aplicații separate sau pot face parte dintr-o singură aplicație, în funcție de situația concretă de la nivelul sitului; pentru etapele (iv) și (v) se poate aplica numai dacă au fost aprobate rezultatele obținute la etapa (iii) și completarea unei declarații a applicantului prin care acesta se angajează să efectueze lucrările și să asigure menținerea pe termen lung a infrastructurii construite în etapa (v).

b) *Alte obiective de infrastructură la scară redusă includ:* puncte/chioșcuri de informare, adăposturi pentru animale, observatoare pentru faună, punți suspendate, căi de acces (poteci) etc.;

! **Nu sunt eligibile activitățile privind construirea drumurilor publice, forestiere, de exploatare agricolă** etc. (pentru informare, infrastructura de transport se poate finanța în cadrul altor programe finanțate de Uniunea Europeană: Programul Operațional de Transport, Programul Operațional Regional, Programul Național de Dezvoltare Rurală).

C. Activități privind menținerea și îmbunătățirea stării de conservare favorabilă a habitatelor în ariile naturale protejate

a) Lucrări de reducere a fragmentării habitatelor

Condiții specifice

- Solicitantul trebuie să demonstreze că aceste activități au ca obiectiv final îmbunătățirea stării de conservare a habitatelor pentru care a fost elaborat proiectul (de exemplu să aibă la bază un studiu științific care să ateste starea de conservare a habitatului);
- Efectele acțiunilor de conservare asupra stării ecologice a habitatului/habitatelor vizat(e) de proiect trebuie monitorizate pe tot parcursul proiectului, iar rezultatele trebuie evaluate periodic;
- Achiziționarea terenului necesar pentru implementarea activității poate fi considerată cheltuială eligibilă, dacă îndeplinește condițiile specificate în Anexa 3 punctul 12 (1.) a prezentului ghid și dacă este considerată o cheltuială relevantă pentru proiect;
- Pot fi considerate eligibile investițiile în afara ariilor naturale protejate având ca scop reducerea fragmentării habitatelor, dacă solicitantul dovedește că aceste investiții contribuie la:

- a) reducerea gradului de fragmentare a habitatelor din cadrul ariei protejate și extinderea zonei de dispersie a speciilor dependente de acestea, îndepărtarea unor bariere ecologice care au ca rezultat izolarea unor populații din cadrul aceleiași specii;
- b) menținerea sau restaurarea integrității ariilor naturale protejate;
- Exemple: coridoare de dispersie a animalelor – tunele / podețe de trecere pe sub autostrăzi (de exemplu pentru amfibieni), pasaje de trecere peste baraje pentru peștii anadromi etc.

b) Reconstrucția ecologică a habitatelor în ariile naturale protejate

Condiții generale

Proiectele de reconstrucție ecologică se referă la procesul de refacere a unui habitat de importanță comunitară în sensul îmbunătățirii sau menținerii stării favorabile de conservare sau refacerea funcțiilor unor ecosisteme care au fost diminuate sau degradate ca urmare a unor activități antropice (ex. substituirea unor ecosisteme naturale cu unele artificiale – desecarea unor zone umede în vederea practicării agriculturii). Refacerea acestor funcții trebuie să conducă la menținerea stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară

Condiții specifice

- Dacă factorii care au dus la degradarea habitatului/ecosistemului pot fi localizați trebuie să se aducă dovezi cu privire la eliminarea acestora înainte de implementarea proiectului (ex.: în cazul în care un habitat de tip forestier a fost înlocuit cu o plantație forestieră a cărei principală funcție era aceea de producție se va face dovada că reconstrucția ecologică a habitatului vizat nu va fi afectată de planificări teritoriale viitoare; în cazul în care un habitat de zonă umedă se reface în locul unei amenajări agricole care a fost stabilită prin desecare se va face dovada faptului că zona umedă respectivă nu va mai fi desecată pentru practicarea agriculturii etc.). În condițiile în care reconstrucția ecologică vizează factorii care nu pot fi eliminați (ex.: modificări climatice globale/regionale) trebuie să se facă dovada, în baza unui studiu științific, că activitatea de reconstrucție ecologică se adresează menținerii pe termen lung a unor funcții și servicii ale habitatului/ecosistemului (ex.: funcția de suport a biodiversității) ca și adaptare la noile condiții climatice (ex.: adaptarea la modificări ale regimului hidrologic pentru asigurarea stării favorabile de conservare a unor specii dependente de acesta).
- Efectele acțiunilor de reconstrucție asupra stării de conservare a habitatului/speciilor vizate de proiect trebuie monitorizate pe tot parcursul proiectului, iar rezultatele acestora trebuie evaluate periodic prin stabilirea unor standarde de performanță și a unui sistem de monitorizare, prin comparație cu o stare de referință, imagini istorice ale sitului (hărți, aerofotograme), prin strategii de intervenție pentru corectarea în timpul implementării a efectelor nedorite, etc.
- Activitățile de reconstrucție a habitatelor în afara ariilor naturale protejate pot fi eligibile dacă există un angajament al autorității competente prin care acestea vor fi declarate arii naturale protejate;
- Achiziționarea terenului necesar pentru implementarea activității poate fi considerată cheltuială eligibilă, dacă îndeplinește condițiile specificate în Anexa 3 punctul 12 (1.) a prezentului ghid și dacă este considerată o cheltuială relevantă pentru proiect. De asemenea, achiziționarea terenului este condiționată de existența unui angajament al autorității competente prin care zonele respective vor fi declarate arii naturale protejate.

Important

Proiectul trebuie să demonstreze relevanța activității de reconstrucție ecologică, pentru a putea fi considerat pentru finanțare din fonduri europene.

D. Activități privind menținerea și îmbunătățirea stării de conservare favorabilă a speciilor

1. Activități pentru regenerarea efectivului speciilor pe cale de dispariție

Condiții specifice

- a) Proiectele și activitățile privind **regenerarea efectivului speciilor pe cale de dispariție** constituie o activitate eligibilă dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:
- Sunt specii protejate de interes comunitar și/sau național;
  - Sunt bine justificate și există o mare probabilitate să fie implementate cu succes;
  - Cauza care a determinat diminuarea populației speciilor a fost înlăturată. De asemenea posibilele cauze antropice care ar putea amenința refacerea populației speciei trebuie eliminate;
  - În cazul reintroducerii unei specii rare sau dispărute, este necesar un studiu științific bine argumentat (ex: elaborat pe baza ghidurilor elaborate de IUCN), iar acesta ar trebui să fie suficient pentru a demonstra șansele de succes al unei astfel de activități. Activitatea în sine trebuie să aibă avizul Consiliului Științific al ariei protejate și trebuie să fie reglementată printr-un plan de management al refacerii speciei;
  - În cazul în care specia este transferată dintr-o altă sursă/arie protejată trebuie să existe un acord semnat între toate părțile implicate (donorul speciei, după caz, și administrația/custodele ariilor naturale protejate) și legislația relevantă în vigoare (ex Avizul Academiei Române, CITES).
- b) Următoarele acțiuni sunt eligibile și în zone situate în afara ariilor naturale protejate:
- Acțiunile implementate în zone strategice. Prin „zonă strategică” se înțelege: o zonă cu valoare naturală mică care este necesară pentru implementarea unor activități care aduc un beneficiu semnificativ speciilor din ariile naturale protejate.
  - Acțiunile implementate în interiorul ariei protejate sau în zone adiacente acestora (care se desfășoară la granița sau în imediata apropiere a ariei naturale protejate), având ca obiectiv îmbunătățirea stării de conservare a speciilor din respectiva arie naturală protejată (ex: acțiuni de control a speciilor invazive pentru a reduce presiunile care se exercită asupra speciilor autohtone și care ar putea conduce la dispariția acestora, activități de pășunat / cosire în zone în care bogăția specifică se menține ca urmare a acestor activități tradiționale și care s-au diminuat ca urmare a situației socio-economice a comunităților locale din zona ariei protejate etc.).

Important

Efectele acțiunilor de menținere a stării de conservare a speciilor vizate de proiect trebuie monitorizate pe tot parcursul proiectului, iar rezultatele acestora trebuie evaluate periodic.

2. Activități pentru monitorizarea stării de conservare a speciilor și habitatelor

Odată cu aderarea la Uniunea Europeană, România s-a angajat să mențină într-o stare favorabilă de conservare speciile și habitatele terestre și marine de importanță națională și Europeană așa cum este prevăzut și în OUG 57/2007. Din moment ce România are obligația de a transmite un raport cu privire la starea speciilor și habitatelor prezente în directivele EU, inclusiv a măsurilor de protecție pentru acestea ca urmare a stabilirii rețelei Natura 2000 la nivel național, este necesar nu numai să se desfășoare activități de monitorizare cât să se și asigure că rezultatele acestora sunt compatibile cu sistemul European de raportare (EIONET). Următoarele condiții generale și specifice se impun pentru a asigura consistența și focalizarea asupra monitorizării speciilor și habitatelor.

Condiții generale

- Monitorizarea trebuie să se concentreze asupra unuia sau mai multor specii sau habitate de importanță națională sau Europeană; monitorizarea altor specii sau habitate este eligibilă doar în contextul implementării unui plan de management aprobat al ariei;
- Monitorizarea speciilor trebuie să acopere toate stadiile ciclului de dezvoltare și să urmărească mărimea populațiilor, distribuția, mișcările / dispersia, utilizarea habitatelor și alte aspecte cheie (aglomerări în perioadele de migrație, refugii de iernare, stabilirea de colonii etc.);
- Monitorizarea habitatelor trebuie făcută în sezonul potrivit, iar habitatele trebuie definite în conformitate cu Manualul European de Interpretare al Habitatelor (disponibil și în versiunea în limba Română), activitățile de monitorizare trebuie să se concentreze pe cartarea aparițiilor și înregistrarea nivelului diferitelor tipuri de impact (poluare, îndiguiri, incendii, inundații, tăieri, pășunare, arare etc.);

Condiții specifice

- Datele colectate în cadrul proiectelor finanțate de POS-ul de Mediu sunt proprietate publică și vor fi transmise autorităților relevante din cadrul MMDD folosind un sistem de raportare on-line (informațiile „sensibile” trebuie marcate pentru utilizare anonimă) cât și prin intermediul rapoartelor scrise.;
- Proiectele de monitorizare trebuie să aibă ca scop surprinderea tuturor speciilor sau habitatelor prezente la nivel național, sau a unui set de specii și/sau habitate de importanță națională / Europeană prezente într-o regiune definită;
- Proiectele de monitorizare trebuie să se extindă pe o perioadă mai mare de un an sau sezon de vegetație;
- Solicitantul trebuie să descrie protocoalele de monitorizare care se vor folosi: metode de prelevare / inventariere, înregistrare a datelor, analiză a datelor, asigurarea și controlul calității datelor, personalul implicat, echipamentele și planul de lucru. Protocolul trebuie să țină cont de informațiile care sunt cerute prin intermediul formularului standard Natura 2000 (disponibil pe site-ul web al MMDD) și trebuie să fie aprobat de autoritățile competente (ex. consiliul științific al ariei protejate, departamentul tehnic al MMDD etc.);
- Activitățile privind implementarea planurilor de monitorizare sunt eligibile și în afara ariilor naturale protejate dacă au ca scop colectarea de date pentru raportările obligatorii către UE (conform Directivei Habitatare).

E. Activități de consultare, conștientizare și informare

Condiții generale

Activitățile de informare și publicitate sunt obligatorii pentru toate tipurile de proiecte și trebuie să se regăsească atât pentru conformarea cu cerințele europene cu privire la vizibilitatea finanțării proiectului, cât și pentru a asigura creșterea conștientizării cu privire la proiect în particular și/sau protecția naturii în general. De aceea, cererile de finanțare trebuie să descrie activitățile propuse pentru creșterea gradului de conștientizare și să identifice grupul(rile) de audiență vizate pe baza analizei factorilor interesați (vezi Cererea de finanțare). Creșterea gradului de conștientizare trebuie inclusă ca activitate specifică a proiectului în analiza cadrului logic (vezi Cererea de finanțare) având asociată un set de indicatori și o sumă alocată activității care să se regăsească în buget. Din moment ce scopul de bază al acestei activități este creșterea conștientizării, rezultatele operaționale și indicatorii cum ar fi doar producerea și distribuirea

de materiale nu sunt suficiente; indicatorii adecvați trebuie să măsoare **efectele** activității de creștere a conștientizării, de exemplu: evaluarea grupului(rilor) de audiență vizat(e) pentru a determina starea de referință și îmbunătățirile față de aceasta prin estimarea creșterii gradului de conștientizare și apreciere a protecției naturii; nivelul de implicare a factorilor interesați; propagarea unor modificări comportamentale (ex. reducerea cantității de deșeuri produse-aruncate de vizitatori); dezvoltarea de politici de protecție a naturii; modificări legislative; participarea la evenimente speciale; nivelul de reflectare în mijloacele de informare. În cadrul unor proiecte, poate fi utilă pregătirea formală a unui plan de comunicare / relații cu publicul, care să specifice obiectivele activității de creștere a gradului de conștientizare în termeni de:

- oferire de informații și cunoaștere
- creșterea înțelegerii prin utilizarea informației și cunoașterii
- obținerea unor modificări comportamentale / politice / de atitudine ca rezultat al unei mai bune înțelegeri

Planul trebuie să evalueze situația existentă și factorii interesați, să identifice oportunitățile și mijloacele (în special mesajele cheie) pentru creșterea conștientizării în concordanță cu obiectivele, să fie realist, să ofere un plan de implementare și să monitorizeze implementarea cu ajutorul indicatorilor.

Aceste activități pot fi considerate:

- a) ca **activități principale** în cadrul proiectelor privind creșterea nivelului de conștientizare
- b) ca **activități secundare** în cadrul proiectelor ce au ca scop activități concrete de conservare

Este preferabil ca aceste acțiuni să fie inițiate în faza de început a proiectului:

- Activități de informare pentru facilitarea implementării proiectului adresate publicului larg și factorilor implicați;
- Acțiuni de diseminare și creștere a nivelului conștientizării în scopul prezentării proiectului și a rezultatelor acestuia, atât publicului larg, cât și factorilor interesați care ar putea beneficia din experiența oferită.
- Acțiuni de consultare publică pentru desemnarea de noi arii naturale protejate sau pentru includerea unor suprafețe noi în ariile naturale protejate existente.

Condiții specifice

- Fiecare acțiune de comunicare sau diseminare trebuie să fie adaptată în funcție de publicul țintă (care trebuie clar definit, iar motivația pentru alegerea publicului țintă bine justificată);
- Formularea acțiunilor de comunicare sau diseminare trebuie să urmărească producerea unui impact măsurabil, care să genereze reacții favorabile pe termen lung;
- Acțiunile de comunicare trebuie să abordeze și aspectele legate de beneficiile economice și sociale pe care le generează implementarea rețelei Natura 2000. Printre acestea se numără asigurarea serviciilor de mediu, furnizarea de produse alimentare și lemnoase certificate, crearea de noi locuri de muncă (de exemplu în eco-turism, agricultura organică etc.), diversificarea economiei locale, creșterea stabilității economice și îmbunătățirea condițiilor de trai, ca și reducerea problemelor locale de mediu cum ar fi poluarea apei;
- În cazul în care activitatea de conștientizare/informare se referă la o anumită arie naturală protejată, este necesară implicarea administrației/custodelui acesteia (prin acord scris, parteneriat etc.).

F. Activități de instruire și creșterea capacității instituționale de gestionare a rețelei de arii naturale protejate

Condiții generale

- În vederea creșterii și întăririi capacității instituționale a organizațiilor responsabile cu managementul ariilor protejate, în cadrul acestei activități, se pot organiza sesiuni de instruire,

seminarii, grupuri de lucru etc. care să crească competențele personalului din structura de management a unei arii protejate sau a unei autorități cu responsabilități în domeniul protecției mediului în vederea menținerii statutului favorabil de conservare a habitatelor și speciilor de importanță comunitară sau națională;

- De asemenea se poate asigura suport pentru autoritățile de mediu cu responsabilități în dezvoltarea și monitorizarea ariilor naturale protejate (studii, crearea de baze de date, sisteme de raportare, dotare cu echipamente specifice de monitorizare și control potrivit atribuțiilor etc.).

Condiții specifice

Această categorie de activități este destinată administrațiilor de arii naturale protejate și de aceea pentru această categorie pot aplica doar administratorii și custozii ariilor naturale protejate, MMDD, APM-uri/ARPM-uri, ANPM.

DE REȚINUT!	
!	În cazul proiectelor integrate, acestea trebuie să demonstreze că activitățile componente converg către un obiectiv final clar conturat (nu sub formă de „shopping list” – activități disparate);
!	Proiectul trebuie să includă o analiză de opțiuni pentru obținerea aceluiași rezultat și să propună soluția optimă (ex: subcontractarea serviciilor unor laboratoare vs. construirea și dotarea unui laborator în centrul de vizitare, închirierea unui echipament vs. cumpărarea lui; închirierea unui spațiu pentru informare vs. construirea unui centru de informare etc.);
!	Infrastructura construită și echipamentele destinate unor activități ce se vor derula și după terminarea proiectului, realizate/achiziționate din resursele financiare ale proiectului trebuie să rămână în patrimoniul public al ariei naturale protejate; acestea, împreună cu întreaga documentație aferentă proiectului – documente de plată, rapoarte, etc., vor fi predate administrației/custodelui ariei naturale protejate la finalul proiectului. În situația ariilor naturale protejate fără administrator sau custode, infrastructura construită și echipamentele, împreună cu întreaga documentație aferentă proiectului, vor fi predate autorității competente de mediu.
!	În cazul în care prin proiect sunt propuse obiective de infrastructură, este obligatorie prezentarea unui angajament ferm al administratorului/custodelui prin care se garantează asigurarea resurselor financiare și umane pentru funcționarea și întreținerea acestora. În situația ariilor naturale protejate fără administrator sau custode, este necesar un angajament ferm din partea autorității competente de mediu în acest sens.
!	Solicitantul trebuie să stabilească un sistem de puncte de referință (milestones) care să marcheze progresul proiectului și acestea să fie prezentate explicit în descrierea proiectului;
!	Acțiunile concrete trebuie să fie conforme cu prevederile Planului de Management sau a strategiei relevante;
!	În cazul schimbării administrației/custodelui ariei naturale protejate pe parcursul implementării proiectului, Autoritatea de Management trebuie informată imediat cu privire la schimbările intervenite. AM va analiza situația creată de la caz la caz și va decide dacă proiectul poate fi implementat în noul context sau este necesară stoparea/retragerea finanțării;
!	Înainte de plata finală, Solicitantul trebuie să prezinte un raport de audit întocmit de un evaluator independent autorizat care certifică Autorității de Management cheltuielile efectuate în cadrul proiectului. Costul raportului de audit se poate include în costul proiectului;

!	Este exclusă participarea partenerilor la licitațiile organizate în cadrul proiectului;
!	Pentru proiectele generatoare de venit se va prezenta o analiză de opțiuni care va reflecta diferența între veniturile generate de proiect și costurile operaționale. Veniturile nete se vor lua în calcul la stabilirea finanțării nerambursabile.
!	Acțiunile concrete propuse în proiect trebuie să aibă loc în zone declarate arii naturale protejate prin acte normative naționale în vigoare, cu excepțiile prevăzute în prezentul Ghid;
!	Activitățile de management recurente sunt neeligibile pentru finanțare din POS Mediu.

II.4 Instrucțiuni de completare și depunere a cererii de finanțare

II.4.1 Completarea cererii de finanțare

Pentru a propune un proiect în vederea finanțării din POS Mediu, Axa prioritară 4 „Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii”, solicitantul trebuie să completeze o **cerere de finanțare**. Formatul standard al acesteia este prezentat în Anexa 1 la acest ghid și este disponibil, în mod gratuit, în format electronic la adresa www.mmediu.ro.

Instrucțiunile de completare detaliate sunt furnizate în Anexa 1 Cererea de finanțare, la fiecare rubrică, cu font italic. După completare aceste instrucțiuni trebuie șterse.

Cererea de finanțare trebuie însoțită de anumite anexe care fac parte integrantă din Cererea de finanțare. Completarea Cererii de finanțare (inclusiv a anexelor) se va face conform instrucțiunilor de completare și va urmări întocmai modelul standard. Modificarea modelului standard (renumerotarea secțiunilor, anexarea documentelor suport în altă ordine decât cea specificată etc) poate conduce la respingerea Cererii de finanțare pe motiv de nerespectare a criteriilor de admisibilitate.

Înainte de completarea formularului, vă rugăm să citiți cu atenție instrucțiunile cuprinse în acest capitol, precum și instrucțiunile de completare din formularul Cererii de finanțare.

Solicitantul va întocmi Cererea de finanțare în limba română și se va asigura că toate documentele suport sunt traduse în limba română (acolo unde este cazul). Cererile de finanțare trebuie transmise în format tipărit și electronic; cererile completate de mână sau cu ștersături și modificări nu vor fi acceptate.

Cererea de finanțare împreună cu toate anexele se va completa în **4 exemplare** care vor fi depuse la OI.

Cererea de finanțare, inclusiv anexele, trebuie să fie numerotate începând cu prima pagină cu zero și continuând succesiv până la ultima.

Completarea cererii de finanțare în mod clar și coerent va facilita procesul de evaluare. În acest scop, furnizați informațiile într-o manieră concisă, dar completă, prezentați date relevante pentru înțelegerea proiectului, prezentați acțiunile concrete propuse în proiect, indicând clar legătura cu obiectivele și scopul proiectului, cuantificați pe cât posibil rezultatele, beneficiile și costurile proiectului, prezentați un calendar realist de implementare etc.

Formularul Cererii de finanțare este însoțit de următoarele anexe, după caz :

E.0. Logica proiectului și localizarea activităților i) Matricea Cadru Logic²; ii) harta localizării proiectului și activităților acestuia (*anexă obligatorie*)

E.1. Declarații/Angajamente

E.1.1. Declarație de eligibilitate a solicitantului legalizată (*anexă obligatorie*)

E.1.2. Declarație de angajament a solicitantului (*anexă obligatorie*)

E.1.3. Declarație de sprijin din partea autorităților competente (*anexă obligatorie*)

² Va fi elaborată conform metodologiei prezentate în Manualul Ciclului de Proiect elaborat de Comisia Europeană și disponibil în limba română la următoarea adresă de Internet: <http://www.ier.ro/Proiecte/Publicatii/Manual%20PCM.pdf>

E 1.4. Acordul scris al administrației/custodelui pentru proiectele care se desfășoară în aria naturală protejată, aflată sub administrarea acestora, în cazul în care solicitantul nu este administratorul sau custodele (*anexă obligatorie*)

E.1.5. Alocație bugetară fermă sau scrisoare de garanție din partea băncii sau echivalent pentru demonstrarea capacității de a asigura contribuția financiară - pentru cheltuielile neeligibile - (*anexă obligatorie*)

E.2. Documente de identificare a solicitantului

E.2.1. Act constitutiv/act normativ de înființare și statut/hotărârea judecătorească de dobândire a personalității juridice/Extras de la Registrul Comerțului/Registrul Asociațiilor și Fundațiilor, alte documente de înființare relevante, cu informații despre solicitant și parteneri (*anexă obligatorie*)

E.2.2. Actul de împuternicire autentificat în original (*anexă obligatorie în cazul împuternicirii*)

E.2.3. Bilanțurile contabile auditate/semnate de cenzori pe ultimii trei ani³ - pentru entitățile private - sau conturile de execuție bugetară - pentru entitățile publice - (*anexă obligatorie*)

E.2.4. Adeverință care să ateste că solicitantul nu are datorii la bugetul de stat, bugetele asigurărilor sociale și bugetele locale - obținută de la administrația financiară - (*anexă obligatorie*)

E.2.5. Cazierul judiciar al reprezentantului legal al solicitantului și al persoanei împuternicite (*anexă obligatorie*)

E.2.6. Schema de implementare a proiectului (inclusiv organigrama) și CV-urile persoanelor implicate în gestionarea proiectului (*anexă obligatorie*)

E.2.7. Documente de confirmare/alocare a contribuției solicitantului (de ex: Hotărârea AGA/CA de aprobare a cheltuielilor neeligibile sau conexe sau hotărârea Consiliului Local, Județean sau orice alt document oficial al solicitantului sau a partenerilor emis în acest scop) - (*anexă obligatorie*)

E.2.8. Contracte de administrare/convenții de custodie a ariilor naturale protejate (*dacă există*)

E.3. Documente suport aferente proiectului propus

Notă: *Gradul de pregătire a acestor documente va face obiectul analizei în cadrul etapei de evaluare a maturității.*

E.3.1. Studiu de fezabilitate - obligatoriu pentru activitățile B (infrastructura de vizitare), C (reconstrucție ecologică și lucrări de refacere a habitatelor naturale) și D (regenerarea speciilor)

E.3.2. Studiul de Impact asupra Mediului

E.3.3. Proiectul tehnic

E.3.4. Studiu științific - obligatoriu pentru activitățile C (reconstrucție ecologică și lucrări de refacere a habitatelor naturale) și D (regenerarea speciilor)

E.3.5. Analiza de opțiuni/cost eficacitate

E.3.6. Extrase din planul de management relevant pentru activitățile proiectului (*dacă există*)

E.4. Avize/autorizații/acorduri/certificate (conform legislației în vigoare)

E.4.1. Autorizația de construcție, precum și alte avize/aprobări solicitate de lege

E.4.2. Acordul de mediu/Avizul Natura 2000

---

³ Pentru solicitanții nou înființați se vor depune documentele solicitate pentru o perioadă mai mică de 3 ani.

E.4.3. Certificat de evaluare a terenului din partea unui evaluator independent autorizat (*obligatoriu în cazul proiectelor care includ achiziția de teren*)

E.4.4. Avizul Consiliul Științific al parcurilor naționale/naturale/rezervații ale biosferei)

E.5. Alte Anexe

E.5.1. Acord între donator și administrația/custodele ariei **naturale** protejate în cazul proiectelor privind regenerarea speciilor de interes comunitar/național periclitate (*obligatoriu dacă există donații între donator și administrație/custode*)

E.5.2. Strategia de vizitare (numai pentru proiectele care vizează construirea/deschiderea de centre de informare și vizitare)

E.5.3. Informații și documente justificative privind proprietatea asupra terenurilor necesare pentru implementarea proiectului (*anexă obligatorie în cazul în care terenurile sunt necesare pentru implementarea proiectelor*):

- Hotărâri emise de Consiliile Locale care să facă dovada că terenurile pe care se vor realiza proiectele se află în proprietate publică și că sunt la dispoziția autorităților locale/solicitanților exclusiv pentru realizarea obiectivelor propuse în proiect;
- Declarații emise de primării prin care să se facă dovada calității de proprietar a autorităților locale/solicitanților asupra terenurilor pe care se vor realiza proiectele cât și faptul că acestea nu sunt în litigiu, nu sunt revendicate sau puse în posesie în baza nici unei legi a proprietății (de exemplu Legea 10/2001, Legea 247/2006);
- Extrase de informare de la Cartea Funciară (eliberate de Oficiul Județean de Cadastru și Publicitate Imobiliară) pentru terenurile care au număr cadastral și sunt intabulate.
- Acordul proprietarului pentru realizarea obiectivelor de investiții, în cazul proprietății private a terenurilor

Transmiterea cererii de finanțare în alt format și /sau modificarea formatului standard poate atrage după sine respingerea cererii de finanțare!

Anexele obligatorii care sunt incomplete sau care nu sunt semnate, ștampilate și datate pot conduce la respingerea cererii de finanțare. În cazul anexelor specifice (care nu sunt obligatorii pentru toate activitățile) sau în cazul în care nu există informații aferente unor secțiuni din anexele obligatorii, solicitantul trebuie să completeze una din sintagmele “nu este relevant” sau “nu este cazul”.

Pentru a se asigura că formularul cererii de finanțare respectă criteriile de admisibilitate și este însoțit de toate anexele cerute, solicitantul este rugat să completeze Anexa 2 Fișa de control a Cererii de finanțare (pentru solicitant).

II.4.2 Depunerea cererii de finanțare

După completare, cererea de finanțare și anexele se depun conform cerințelor de mai jos:

- Formularul Cererii de finanțare se depune într-o mapă de îndosariere din plastic (dosar cu șina) cu foile perforate în partea din mijloc. Găurile de prindere în dosarul de plastic se vor utiliza pentru sigilarea documentului original depus/trimis de către solicitant. Sigilarea se va face prin aplicarea de ceara de sigiliu pe nodul sforii de cânepă trecută prin orificiile perforate în zona mediana și care va lega toate paginile numerotate automat în colțul din dreapta jos al fiecărei pagini ale aplicației.

- Un proces verbal de recepție și sigilare va fi încheiat la sediul OI-ului care primește aplicația, în prezența reprezentantului legal al solicitantului sau de către o comisie de recepție în situația în care documentele sunt transmise prin poșta/curier etc.
- se multiplică în patru exemplare de către solicitant;
- se pregătește și în format electronic (1 CD care va conține cererea de finanțare și anexele) de preferat în format pdf.

În cazul în care există diferențe între versiunea de pe hârtie și cea în format electronic, va fi considerată **valabilă versiunea pe hârtie**. Fiecare componentă a cererii de finanțare (formular, anexe) trebuie să fie conținută într-un fișier electronic unic.

Pentru acele documente originale care, conform legii, rămân în posesia solicitantului (ex: bilanț contabil avizat de administrația financiară), copiile trebuie să fie șampilate de solicitant cu mențiunea „Conform cu originalul” și semnate de către responsabilul legal al solicitantului/împuternicit.

Cererile de finanțare trebuie depuse în plic sigilat, transmis prin poștă, în mod recomandat, prin curier privat, sau înmânate direct (o confirmare de primire semnată și datată îi va fi înmănată celui care predă plicul) la sediul Organismului Intermediar din Regiunea respectivă:

Cererile de Finanțare expediate prin orice alt mijloc (de ex. prin fax sau prin e-mail) sau expediate la altă adresă vor fi respinse.

Organism Intermediar/Regiune	Județe	Date de contact
OI Bacău - Regiunea 1 Nord-Est	Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui	B-dul Ioniță Sandu Sturza, nr. 78, cod 600269; Tel/Fax: 0234-206116 / 0234-515501; e-mail: instrumente.structurale@arpmbc.ro
OI Galați – Regiunea 2 Sud-Est	Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Vrancea, Tulcea	Str. Portului nr.23, cod 800025; Tel/Fax: 0236-325325/ 0236-325515; e-mail: instrumente.structurale@mediuse.ro
OI Pitești – Regiunea 3 Sud-Muntenia	Argeș, Călărași, Dîmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova, Teleorman	Str. Craiovei nr. 32; Tel/Fax: 0248-211435 / 0248-211433; e-mail: pitesti.oi@arpmsm3.ro
OI Craiova – Regiunea 4 Sud-Vest	Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea	Str. Stefan cel Mare nr.12, cod 200130; Tel/Fax :0351-431643; e-mail: poscraiova@yahoo.com ; Website: www.posmediucraiova.uv.ro
OI Timișoara – Regiunea 5 Vest	Arad, Caraș-Severin, Hunedoara, Timiș	Str. Amurgului nr. 1, cod 300278; Tel/Fax: 0256-226675; e-mail: instrumente.structurale@ipmtm.ro
OI Cluj-Napoca – Regiunea 6 Nord-Vest	Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Sălaj, Satu-Mare, Maramureș	Str. Minerilor nr.47, cod 400409; Tel/Fax: 0 264 418 714 e-mail: office@posmediucj.ro
OI Sibiu – Regiunea 7 Centru	Sibiu, Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș	Str. Cristian Nr. 21, Cod 550073; Tel/Fax: 0269-211512; e-mail: office.oi@arpmsb.ro
OI București - Regiunea 8 București-Ilfov	București, Ilfov	Str. Slt. Alexandru Borneanu Nr.4 Sector 6; Tel/Fax: 0213157718, 0213157717/0213157718; e-mail: instrumentestructurale_arpmb@yahoo.com

Organismele Intermediare menționate mai sus vor primi cererile de finanțare transmise de către solicitanți și vor asigura gestionarea lor adecvată. Pentru eventuale clarificări, solicitanții pot contacta instituțiile mai sus menționate (prin telefon sau e-mail).

Pe plic se vor înscrie următoarele informații:

- referire la numărul și data anunțului de solicitare de proiecte;
- titlul proiectului;
- numele complet și datele de contact ale solicitantului.
- axa prioritară, domeniul major de intervenție, organismul intermediar

- ! Termenul limită pentru depunerea cererilor de finanțare este 30 martie 2009, orele 16:00.**
- ! Solicitanții sunt sfătuiți să nu aștepte termenul limită pentru depunerea cererilor de finanțare.**
- ! Cererile de finanțare primite după termenul limită vor fi automat respinse, chiar dacă data poștei indică o dată anterioară termenului limită sau dacă întârzierea se datorează serviciului de curierat.**

CAPITOLUL III. PROCEDURA DE EVALUARE ȘI SELECȚIE A CERERII DE FINANȚARE

Întreaga procedură de evaluare a proiectelor se va desfășura la nivelul Organismelor Intermediare din fiecare regiune. Decizia de finanțare se va concretiza într-un ordin al ministrului mediului și dezvoltării durabile, iar pentru implementarea proiectului se va încheia un contract de finanțare între Autoritatea de Management și beneficiarul proiectului, cu avizul Organismului Intermediar din regiunea de proiect.

Procedura de evaluare și selecție a proiectelor propuse pentru finanțare în cadrul axei 4 a POS Mediu va cuprinde 3 etape:

1. Verificarea conformității administrative a cererii de finanțare (criterii de admisibilitate)
2. Verificarea eligibilității cererii de finanțare (criterii de eligibilitate)
3. Evaluarea proiectelor (criterii de relevanță și maturitate)

Pentru **primele 2 etape** corespunzătoare verificării administrative și de eligibilitate a cererii de finanțare, se utilizează un sistem de evaluare de tip DA/NU. În cazul în care documentele transmise sunt incomplete și nu se poate lua o decizie, pot fi cerute solicitanților eventuale completări. Ca rezultat al verificării:

- proiectele care primesc „DA” vor fi supuse evaluării;
- proiectele care primesc „NU” vor fi respinse în această etapă, iar solicitanții vor fi înștiințați în scris cu privire la decizia de respingere și motivele acestei decizii.

Etapa 3 constă în evaluarea proiectelor după două criterii majore - **relevanță** și **maturitate** – acestea având pondere egală. Fiecare criteriu este notat de la 0 la 10, pentru calificare fiind necesare minimum 6 puncte pentru fiecare. Rezultatul evaluării se concretizează în 2 liste de proiecte:

- proiecte propuse pentru finanțare;
- proiecte propuse pentru respingere.

Proiectele respinse la etapa de evaluare se află într-una din următoarele 2 situații:

- Fie contribuția la îndeplinirea obiectivelor POS Mediu este nesemnificativă (**nerelevant**)
- Fie sunt insuficient pregătite și necesită revizuire considerabilă (**insuficient de mature**).

III.1 Verificarea administrativă a cererilor de finanțare (Criterii de admisibilitate)

La depunere, cererea de finanțare va primi un număr unic de înregistrare la nivelul Organismului Intermediar. Solicitantul va fi informat, în scris, asupra acestui număr de înregistrare. Menționarea acestui număr în corespondența purtată ulterior de solicitant cu OI sau AM este obligatorie.

Procesul de verificare și evaluare a cererilor de finanțare se organizează la nivelul fiecărui OI, prin intermediul unui grup de evaluare.

Cererile de finanțare, inclusiv anexele, trebuie transmise conform regulilor enunțate în secțiunea II.4 a acestui ghid. Verificarea conformității administrative va urmări existența și forma Cererii de finanțare precum și a anexelor, valabilitatea documentelor.

Se verifică următoarele:

- Respectarea formatului standard al cererii de finanțare și includerea tuturor anexelor obligatorii;
- Modalitatea de completare a cererii de finanțare;
- Modalitatea de transmitere a cererii de finanțare;
- Data limită de transmitere a cererii de finanțare.

Grila de verificare a conformității administrative este prezentată în Anexa 4 la prezentul Ghid.

Organismul Intermediar poate solicita clarificări (prin poștă, fax, e-mail) atunci când informațiile oferite sunt neclare sau incomplete. Informațiile suplimentare vor fi transmise de solicitant cu respectarea condițiilor și a termenului limită menționate de OI în solicitarea de clarificare. Nerespectarea acestor condiții poate duce la respingerea cererii de finanțare.

Numai cererile de finanțare care îndeplinesc toate criteriile de admisibilitate sunt admise în următoarea etapă a procesului de evaluare – verificarea eligibilității.

III.2 Verificarea eligibilității cererilor de finanțare

Verificarea eligibilității se realizează de către grupul de evaluare constituit la nivelul Organismului Intermediar, numai pentru Cererile de finanțare conforme din punct de vedere administrativ, urmărindu-se îndeplinirea condițiilor de eligibilitate. Dacă proiectul nu îndeplinește toate criteriile stabilite este respins.

Verificarea eligibilității presupune respectarea următoarelor reguli:

- Eligibilitatea solicitanților și a proiectelor este verificată conform criteriilor definite în acest ghid.
- Dacă cererea de finanțare (inclusiv anexele) este considerată necorespunzătoare, OI poate contacta solicitantul în vederea furnizării de documente sau informații suplimentare (prin poștă, fax, e-mail) într-un interval de timp rezonabil pentru a permite continuarea verificării eligibilității.
- În cazul respingerii proiectului, solicitantul va fi informat asupra motivelor respingerii, precum și asupra următoarelor sesiuni de depunere a propunerilor de proiecte.

Numai cererile de finanțare eligibile (care îndeplinesc toate criteriile din Grila de verificare a admisibilității și eligibilității) sunt admise în următoarea etapă a procesului de evaluare.

Grila de verificare a eligibilității este prezentată în Anexa 4.

În perioada de verificare a admisibilității și eligibilității, Organismele Intermediare pot solicita clarificări de la potențialii beneficiari.

ATENȚIE!

Solicitantul va fi exclus din procesul de evaluare și selecție în cazul în care se dovedește că acesta:

- Se face vinovat de inducerea gravă în eroare a Autorității de Management sau a Organismului Intermediar sau a grupurilor de evaluare și selecție, prin furnizarea de informații incorecte care reprezintă condiții de eligibilitate, sau dacă a omis furnizarea acestor informații;
- A încercat să obțină informații confidențiale sau să influențeze grupurile de evaluare și selecție sau Autoritatea de Management/Organismul Intermediar în timpul procesului de evaluare.

III.3. Evaluarea proiectelor

Evaluarea proiectelor este realizată de un grup de evaluare constituit la nivelul fiecărui Organism Intermediar.

Evaluarea proiectelor se va face ținând seama de două criterii majore - **relevanță** și **maturitate** – acestea având pondere egală. Fiecare criteriu este notat de la 0 la 10, pentru calificare fiind necesare minimum 6 puncte pentru fiecare. Fiecare criteriu va conține o serie de subcriterii. În cazul în care un subcriteriu primește 0 puncte, proiectul se respinge automat.

Evaluarea proiectului va permite aprecierea contribuției proiectului la îndeplinirea obiectivelor POS Mediu, la implementarea legislației relevante cu privire la protecția naturii, a implementării rețelei Natura 2000 în România. Se va urmări ca propunerea de proiect să fie clară, coerentă, realistă și fezabilă cu privire la operațiunile propuse, termenele de realizare, eficiența investițiilor. Se va evalua coerența între problemele identificate, obiectivele proiectului, activitățile propuse și rezultatele estimate. Toate activitățile propuse în proiect trebuie să fie clar descrise și cuantificate. Se va evalua dacă resursele folosite pentru implementarea proiectului sunt suficiente. Planificarea activităților trebuie să fie realistă. Bugetul proiectului, defalcat pe categorii de cheltuieli trebuie să fie transparent și coerent.

Atenție! În timpul procesului de evaluare nu pot fi solicitate de către membrii Grupului de Evaluare clarificări sau completări cu privire cererea de finanțare depusă!

După încheierea procesului de evaluare, pentru proiectele care au obținut peste punctajul minim dar încă necesită îmbunătățiri sau completări, Organismele Intermediare se vor adresa solicitanților în vederea revizuirii cererii de finanțare. În această situație, solicitanții vor fi informați asupra necesității revizuirii proiectelor în vederea accesării finanțării. Aspectele care necesită revizuire, precum și termenul stabilit de AM în acest scop, dar nu mai mult de 2 luni, vor fi comunicate solicitantului în scris. În situația în care îmbunătățirea sau completarea cererii de finanțare nu poate fi realizată în aceste termene, proiectul va fi propus pentru respingere.

Solicitarea de revizuire/completare a cererii de finanțare nu presupune aprobarea automată a finanțării de către AM. Dacă solicitantul nu se conformează cu cerințele din scrisoarea de revizuire, proiectul este respins.

În baza proiectului revizuit, AM poate decide aprobarea finanțării, reducerea bugetului proiectului sau excluderea proiectului de la finanțare.

Proiectele revizuite care sunt conforme cu toate cerințele tehnice și financiare, cu reglementările comunitare sau naționale etc. vor fi propuse pentru finanțare, iar solicitanții vor fi informați asupra deciziei de finanțare. În această etapă, **angajamentele beneficiarului și ale partenerilor trebuie reconfirmate** pentru varianta revizuită a proiectului, după caz.

Rezultatul evaluării se concretizează în 2 liste de proiecte:

- proiecte propuse pentru finanțare;
- proiecte propuse pentru respingere.

Listele vor fi transmise de către OI la AM pentru emiterea deciziei de finanțare sau de respingere.

Se estimează că notificarea solicitantului cu privire la rezultatul selecției se va face în scris de către AM până la data de 20 iulie 2009.

Fiecare proiect selectat în vederea finanțării va fi aprobat printr-un Ordin al ministrului mediului și dezvoltării durabile (modelul de ordin este prezentat în Anexa 5)

În baza acestui ordin se va încheia un Contract de Finanțare pentru fiecare proiect, semnat de Autoritatea de Management POS Mediu și beneficiar și avizat de OI. O descriere a prevederilor Contractului de Finanțare este prezentată în cap. IV *Informații generale privind finanțarea și implementarea proiectelor*.

În cazul proiectelor respinse, AM va comunica solicitantului motivele respingerii cererii de finanțare și perioada de lansare a unei noi sesiuni de proiecte.

III.5 Contestațiile

În situația în care solicitanții sunt nemulțumiți de rezultatul selecției, aceștia au posibilitatea de a contesta acest rezultat. Contestațiile se depun în termen de 10 zile de la comunicarea rezultatului la OI-ul la care s-a depus cererea de finanțare. Soluționarea contestațiilor se va face în termen de 30 de zile calendaristice. În vederea analizării contestației se va constitui o echipă independentă de cea care a analizat cererea de finanțare.

În condițiile în care solicitantul finanțării este nemulțumit de rezolvarea contestației, acesta se poate adresa autorității de management în termen de 10 zile de la primirea răspunsului din partea OI-ului. AM va răspunde în termen de 30 de zile calendaristice de la primirea contestației.

CAPITOLUL IV. INFORMAȚII PRIVIND FINANȚAREA ȘI IMPLEMENTAREA PROIECTELOR

Pentru fiecare proiect selectat pentru finanțare, beneficiarul va încheia cu Autoritatea de Management POS Mediu un contract de finanțare. Prin semnarea acestui contract, beneficiarul acceptă termenii și condițiile în care va primi finanțarea nerambursabilă și se angajează să implementeze pe propria răspundere proiectul pentru care primește finanțare și să atingă obiectivele stabilite.

Beneficiarul poate solicita amendamente la contract pe durata de valabilitate a acestuia, în condițiile prevăzute de contractul de finanțare.

Beneficiarul trebuie să cunoască faptul că, dacă pe perioada de valabilitate a contractului intervin modificări de natura să afecteze obiectivul acestuia sau condițiile de finanțare, proiectul poate fi declarat neeligibil pentru finanțare, finanțarea nerambursabilă se va sista iar sumele acordate până în acel moment se vor recupera în conformitate cu legislația națională și prevederile contractuale!

Beneficiarul trebuie să deschidă un cont distinct la Trezoreria Statului prin care se gestionează sumele aferente proiectului finanțat din instrumente structurale și din fonduri aferente cofinanțării sau prefinațării acestora de la bugetul de stat.

Totodată, beneficiarul are obligația să țină distinct de alte fonduri, evidența contabilă a sumelor provenite din derularea unor proiecte finanțate, conform Ordonanței Guvernului nr. 29/2007. Înregistrările contabile vor fi cronologice și sistematice astfel încât să ofere transparență în implementarea proiectului.

Beneficiarul trebuie să păstreze toate înregistrările/registrele timp de trei ani de la data închiderii oficiale a Programului Operațional Sectorial de Mediu 2007-2013.

Beneficiarul are obligația de a păstra și de a pune la dispoziția organismelor abilitate, după finalizarea perioadei de implementare a proiectului, inventarul asupra activelor dobândite prin Instrumentele Structurale, pe o perioadă de 5 ani de la data închiderii oficiale a Programului Operațional Sectorial de Mediu.

Beneficiarul are obligația să furnizeze orice informații de natură tehnică sau financiară legate de proiect solicitate de către Autoritatea de Management, Organismul Intermediar, Autoritatea de Certificare și Plată, Autoritatea de Audit, Comisia Europeană sau orice alt organism abilitat să verifice sau să realizeze auditul asupra modului de implementare a proiectelor cofinanțate din instrumente structurale. Beneficiarul are obligația de a asigura disponibilitatea și prezența personalului implicat în implementarea proiectului pe întreaga durată a verificărilor.

Beneficiarul trebuie să asigure o pistă de audit care să permită posibilitatea verificării documentelor originale de către reprezentanții Autorității de Management, Organismului Intermediar, Comisiei Europene, Biroului European Anti-Fraudă și de către Curtea Europeană a Auditorilor.

Beneficiarul răspunde de respectarea tuturor prevederilor în vigoare ale legislației în domeniul achizițiilor publice.

Atribuirea contractelor de achiziții necesare implementării proiectului se va realiza în conformitate cu prevederile O.U.G nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări și a contractelor de concesiune de servicii cu modificările și completările ulterioare

și se va face cu respectarea următoarelor principii: nediscriminarea, proporționalitatea, tratamentul egal, eficiența utilizării fondurilor publice, recunoașterea publică, asumarea răspunderii, transparență.

De asemenea, beneficiarul are obligația să asigure o promovare adecvată a proiectului, a rezultatelor obținute, etc în conformitate cu prevederile contractuale. Beneficiarul va descrie în cadrul rapoartelor de progres toate activitățile de informare și publicitate desfășurate, aferente proiectului.

Pentru implementarea proiectelor finanțate prin Programul Operațional Sectorial „Mediu”, beneficiarii vor avea în vedere respectarea prevederilor legale privind în principal:

A. Bugetul proiectului

Baza legală:

O.G. nr. 29/2007 privind modul de alocare a instrumentelor structurale, a prefinanțării și a cofinanțării alocate de la bugetul de stat, inclusiv din Fondul național de dezvoltare, în bugetul instituțiilor implicate în gestionarea instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență, cu modificările și completările ulterioare.

Pentru toate proiectele finanțate prin Axa prioritară 4 – “Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii” se asigură finanțarea integrală a cheltuielilor eligibile astfel 80% grant UE și 20% buget de stat. Excepție fac proiectele net generatoare de venituri pentru care finanțarea nerambursabilă se calculează diferit (vezi punctul D în acest capitol).

Beneficiarii trebuie să facă dovada existenței fondurilor proprii pentru plata cheltuielilor neeligibile, a cheltuielilor conexe, precum și a costurilor de operare (unde este cazul).

B. TVA – Prevederile privind TVA (aplicabile numai pentru instituții publice și organizații non-profit).

Baza legală:

Ordinul nr. 911 / 2007 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a O.G. nr. 29/2007 privind modul de alocare a instrumentelor structurale, a prefinanțării și a co-finanțării alocate de la bugetul de stat, inclusiv din Fondul național de dezvoltare, în bugetul instituțiilor implicate în gestionarea instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit prevederilor Legii nr. 249/2007 pentru aprobarea O.G. nr. 29/2007, plata TVA aferentă livrărilor de bunuri, prestărilor de servicii și execuției de lucrări, finanțate, integral sau parțial, din contribuția financiară a Uniunii Europene și/sau din cofinanțarea aferentă, ai căror beneficiari sunt autorități ale administrației publice centrale și locale, unități subordonate în coordonarea acestora, organisme neguvernamentale non-profit, cu personalitate juridică, va fi suportată de la bugetul de stat.

Astfel, în cazul în care beneficiarul este instituție publică, contravaloarea TVA se va suporta de la bugetul de stat pentru cheltuielile eligibile plătite din toate sursele de finanțare ale proiectului, respectiv fonduri publice (FC și de cofinanțare de la bugetul de stat) și contribuția proprie a beneficiarului, numai în cazul în care aceasta este asigurată din bugetul local.

Rambursarea sumelor pentru acoperirea plății TVA aferentă facturilor din fiecare Cerere de Rambursare se acordă odată cu rambursarea cheltuielilor eligibile autorizate la plată de către Autoritatea de Management.

C. Prefinanțarea

Baza legală:

Baza legală: O.G. nr. 29/2007 privind modul de alocare a instrumentelor structurale, a prefinanțării și a co-finanțării alocate de la bugetul de stat, inclusiv din Fondul național de dezvoltare, în bugetul instituțiilor implicate în gestionarea instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență, cu modificările și completările ulterioare.

Ordinul nr. 911/2007 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor O.G. nr. 29/2007.

Modul de acordare

Conform Ordinului nr. 911/2007, sumele aferente prefinanțării proiectelor finanțate din POS Mediu vor fi transferate beneficiarului din bugetul Ministerului Economiei și Finanțelor prin Autoritatea de Certificare și Plată.

Prefinanțarea se acordă în procent de max. 15% din valoarea eligibilă a contractului de finanțare încheiat între Autoritatea de Management și beneficiar. Prefinanțarea cu încadrarea în limita procentului mai sus menționat se poate acorda integral sau în tranșe, în funcție de previziunea fluxului de plăți aprobată de Autoritatea de Management.

Modul de solicitare

Sumele aferente prefinanțării vor fi transferate în baza următoarelor documente:

- contractul de finanțare încheiat între Autoritatea de Management și beneficiar;
- contract de furnizare bunuri/ prestare de servicii/ execuție de lucrări încheiat între beneficiar și un operator economic;
- solicitarea scrisă a beneficiarului, conform contractului de finanțare încheiat între Autoritatea de Management și beneficiar.

După realizarea verificărilor de către AM, ACP va transfera suma aferentă prefinanțării în contul beneficiarului.

Recuperarea prefinanțării

Prefinanțarea acordată din instrumente structurale și/sau din sume de la bugetul de stat se restituie sursei de finanțare din care a fost acordată, dacă nicio justificare privind achiziționarea de bunuri ori servicii sau executarea de lucrări nu a fost furnizată de către beneficiar în termen de 6 luni de la data primirii acesteia sau conform prevederilor contractuale.

Suma acordată unui beneficiar sub forma prefinanțării se recuperează procentual din valoarea fiecărei cereri de rambursare întocmite de beneficiari, începând cu prima cerere de rambursare, astfel încât suma aferentă prefinanțării să se recupereze integral înainte de ultima cerere de rambursare.

D. Venituri generate de proiect

Baza legală:

Regulamentul General nr. 1083/2006 stabilind prevederile generale privind Fondul European pentru Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune, art. 55

Conform prevederilor art. 55 alin. 1 din Regulamentul General nr. 1083/2006 stabilind prevederile generale privind Fondul European pentru Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune, proiect generator de venituri reprezintă orice operațiune care implică o investiție în infrastructură a cărei utilizare presupune plata unor taxe suportate direct de utilizatori, sau orice operațiune care implică vânzarea sau închirierea unui teren sau a unui imobil, sau orice altă furnizare de servicii contra unei plăți.

Cheltuielile eligibile ale proiectelor generatoare de venituri nu trebuie să depășească valoarea curentă a costului investiției minus valoarea curentă a veniturilor nete din această investiție într-o anumită perioadă de timp pentru:

- investiții în infrastructură; sau
- alte proiecte în care se poate estima valoarea veniturilor în avans.

În situațiile în care nu tot costul investiției este eligibil pentru co-finanțare, venitul net va fi alocat pro rata la partea eligibilă și ne-eligibilă a costului investiției.

În verificarea veniturilor generate de proiecte se va ține seama de tipul de proiect și de axa prioritară din care face parte.

E. Eligibilitate

Baza legală:

Regulamentul General nr. 1083/2006 stabilind prevederile generale privind Fondul European pentru Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune, art. 56

HG nr. 759/2007 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin programele operaționale;

Ordinul Comun al ministrului mediului și dezvoltării durabile și ministrului economiei și finanțelor pentru aprobarea listei cheltuielilor eligibile pentru proiectele finanțate prin Programului Operațional Sectorial „Mediu” 2007-2013

Regulamentul General nr. 1083/2006 prevede la art. 56 condițiile generale pe care trebuie să le îndeplinească cheltuielile efectuate de către beneficiari pentru a fi eligibile pentru finanțare din contribuția din fondurile comunitare.

HG nr. 759/2007 stabilește regulile generale de eligibilitate a cheltuielilor la nivel național, așa cum prevede Regulamentul General nr. 1083/2006 la art. 56 alin. 4.

Ordinul Comun al MMDD și MEF nr. 1453/1309/21.09.2007 pentru aprobarea listei cheltuielilor eligibile efectuate în cadrul proiectelor finanțate în cadrul Programului Operațional Sectorial „Mediu” 2007-2013 stabilește lista cheltuielilor eligibile pe fiecare axă prioritară a POS Mediu.

F. Mecanismul de rambursare al cheltuielilor eligibile

Baza legală: O.G. nr. 29/2007 privind modul de alocare a instrumentelor structurale, a prefinanțării și a co-finanțării alocate de la bugetul de stat, inclusiv din Fondul național de dezvoltare, în bugetul instituțiilor implicate în gestionarea instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență, cu modificările și completările ulterioare.

Fondurile Structurale funcționează pe principiul rambursării cheltuielilor eligibile efectuate de către beneficiar. Obligațiile beneficiarului și ale AM referitor la plăți sunt detaliate în conținutul contractului de finanțare.

Rambursarea cheltuielilor eligibile se realizează numai după efectuarea plăților de Beneficiar către executanții de lucrări/furnizorii de bunuri/prestatorii de servicii. În scopul rambursării cheltuielilor eligibile, în funcție de previziunile fluxurilor de numerar lunare, Beneficiarul va întocmi și transmite la Organismul Intermediar Cereri de Rambursare, însoțite de rapoarte tehnice. Cheltuielile eligibile vor fi rambursate doar dacă Beneficiarul respectă prevederile legislației naționale și comunitare, cele din contractul de finanțare, inclusive Cererea de Finanțare și îndeplinește condițiile privind evidența contabilă. După efectuarea de către OI și AM a verificărilor administrative, tehnice și financiare ale Dosarului Cererii de Rambursare (Cerere de Rambursare și documente suport), AM va autoriza la plată doar cheltuielile eligibile solicitate de către beneficiar.

AM va transmite la ACP suma cheltuielilor eligibile autorizate la plată pentru fiecare Cerere de Rambursare.

ACP are rolul de a certifica și efectua plățile. ACP va transfera în contul Beneficiarului suma aferentă cheltuielilor eligibile.

G. Nereguli

*Baza legală: O.G. nr.79/2003 privind controlul și recuperarea fondurilor comunitare, precum și a fondurilor de cofinanțare aferente utilizate necorespunzător, cu modificările și completările ulterioare
Hotărârea nr. 1306/2007 pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a O.G. nr. 79/2003*

În cazul constatării unor nereguli, atât pe parcursul implementării proiectului, cât și ulterior finalizării acestuia, beneficiarul are obligația să restituie debitul constatat, precum și eventualele majorări de întârziere, dobânzi, costuri bancare etc.

În cazul nerespectării obligației de restituire a debitului, Autoritatea de Management va sesiza organele competente în vederea declanșării executării.

Recuperarea debitului ca urmare a neregulilor constatate se realizează conform prevederilor O.G. nr. 79/2003, cu modificările și completările ulterioare.

ANEXE

Anexa 1. Formularul Cererii de finanțare (document separat)

Anexa 2. Fișa de control a Cererii de finanțare (pentru solicitant)

Anexa 3. Lista cheltuielilor eligibile și regulile de eligibilitate a cheltuielilor pentru proiectele finanțate în cadrul Axei Prioritare 4

Anexa 4. Grile de verificare și evaluare a cererilor de finanțare

Anexa 5. Modelul orientativ al ordinului de ministru privind aprobarea finanțării

ANEXA 1. Formularul cererii de finanțare

(document separat)

ANEXA 2. Fișa de control a cererii de finanțare

(pentru solicitant)

Solicitanții trebuie să verifice dacă dosarul cererii de finanțare este complet, pe baza Listei de verificare de mai jos:

Cererea de Finanțare	DA/NU
Cererea de finanțare pe suport de hârtie (inclusiv anexele) prezentată în 4 exemplare	
Cererea de finanțare, inclusiv anexele, prezentată și în format electronic pe 1 CD	
Cererea de finanțare (inclusiv anexele) numerotată conform instrucțiunilor din Ghid	
Cererea de finanțare semnată de reprezentantul legal / persoana împuternicită Actul de împuternicire autentificat este atașat, în original	
Cererea de finanțare respectă modelul standard	
Anexele la Cererea de finanțare respectă modelul standard (acolo unde acesta a fost prevăzut)	
Anexele atașate Cererii de Finanțare:	
E.0. Logica proiectului și localizarea activităților i) Matricea Cadru Logic ; ii) harta localizării proiectului/hărți de localizare a activităților proiectului la o scară adecvată (anexă obligatorie)	
E.1. Declarații/Angajamente	
E.1.1.Declarație de eligibilitate a solicitantului legalizată (anexă obligatorie)	
E.1.2.Declarație de angajament a solicitantului (anexă obligatorie)	
E.1.3.Declarație de sprijin din partea autorităților competente (anexă obligatorie)	
E.1.4. Acordul scris al administrației/custodelui pentru proiectele care se desfășoară în aria naturală protejată, aflată sub administrarea acestora, de către un alt tip de solicitant conform condițiilor din GS (anexă obligatorie)	
E.1.5.Alocație bugetară fermă sau scrisoare de garanție din partea băncii sau echivalent pentru demonstrarea capacității de a asigura contribuția financiară - pentru cheltuielile neeligibile - (anexă obligatorie)	
E.2. Documente de identificare a solicitantului	
E.2.1.Act constitutiv/act normativ de înființare și statut/hotărârea judecătorească de dobândire a personalității juridice/Extras de la Registrul Comerțului/Registrul Asociațiilor și Fundațiilor, alte documente de înființare relevante, cu informații despre solicitant și parteneri (anexă obligatorie)	
E.2.2.Actul de împuternicire autentificat în original (anexă obligatorie în cazul împuternicirii)	
E.2.3.Bilanțurile contabile auditate/semnate de cenzori pe ultimii trei ani ⁴ - pentru entitățile private - sau conturile de execuție bugetară - pentru entitățile publice - (anexă obligatorie)	

⁴ Pentru solicitanții nou înființați se vor depune documentele solicitate pentru o perioadă mai mică de 3 ani.

E.2.4. Adeverință care să ateste că solicitantul nu are datorii la bugetul de stat, bugetele asigurărilor sociale și bugetele locale - obținută de la administrația financiară - <i>(anexă obligatorie)</i>	
E.2.5. Cazierul judiciar al reprezentantului legal al solicitantului și al persoanei împuternicite <i>(anexă obligatorie)</i>	
E.2.6. Schema de implementare a proiectului (inclusiv organigrama) și CV-urile persoanelor implicate în gestionarea proiectului <i>(anexă obligatorie)</i>	
E.2.7. Documente de confirmare/alocare a contribuției solicitantului (de ex: Hotărârea AGA/CA de aprobare a cheltuielilor neeligibile ce vor fi efectuate sau hotărârea Consiliului Local, Județean sau orice alt act oficial al solicitantului sau a partenerilor emis în acest scop) - <i>(anexă obligatorie)</i>	
E.3. Documente suport aferente proiectului propus ⁵	
E.3.1. Studiu de fezabilitate	
E.3.2. Studiul de Impact asupra Mediului	
E.3.3. Proiectul tehnic	
E.3.4. Studiu științific	
E.3.5. Analiza de opțiuni/cost beneficiu	
E.3.6. Extrase din planul de management relevant pentru activitățile proiectului <i>(dacă există)</i>	
E.4. Avize/autorizații/acorduri/certificate (conform legislației în vigoare)	
E.4.1. Autorizația de construcție, precum și alte avize/aprobări solicitate de lege	
E.4.2. Acordul de mediu/Avizul Natura 2000	
E.4.3. Certificat de evaluare a terenului din partea unui evaluator independent autorizat <i>(obligatoriu în cazul proiectelor care includ achiziția de teren)</i>	
E.4.4. Avizul Consiliul Științific al parcurilor naționale/ naturale/ rezervații ale biosferei	
E.5. Alte anexe	
E.5.1. Acord între donator și administrația/custodele ariei naturale protejate în cazul proiectelor privind regenerarea speciilor de interes comunitar/național periclitate <i>(obligatoriu dacă există donații între donator și administrație/custode)</i>	
E.5.2. Strategia de vizitare - numai pentru proiectele care vizează construirea/deschiderea de centre de informare și vizitare	
E.5.3. Informații și documente justificative privind proprietatea asupra terenurilor necesare pentru implementarea proiectului <i>(anexă obligatorie în cazul în care terenurile sunt necesare pentru implementarea proiectelor):</i> - Hotărâri emise de Consiliile Locale care să facă dovada ca terenurile pe care se vor realiza proiectele se află în proprietate publică și că sunt la dispoziția autorităților	

⁵ Autorizarea fiecărui tip de studiu se va conforma legislației în vigoare.

<p>locale/solicitanților exclusiv pentru realizarea obiectivelor propuse în proiect;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Declarații emise de primării prin care să se facă dovada calității de proprietar a autorităților locale/solicitanților asupra terenurilor pe care se vor realiza proiectele cât și faptul că acestea nu sunt în litigiu, nu sunt revendicate sau puse în posesie în baza nici unei legi a proprietății (de exemplu legea 10/2001, legea 247/2006); - Extrase de informare de la Cartea Funciară (eliberate de Oficiul Județean de Cadastru și Publicitate Imobiliară) pentru terenurile care au număr cadastral și sunt intabulate.	
--	--

ANEXA 3. Lista cheltuielilor eligibile și regulile de eligibilitate

a cheltuielilor pentru proiectele finanțate în cadrul axei prioritare 4 a POS mediu - „Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii”

Pentru a fi eligibile pentru finanțarea prin POS “Mediu”, toate cheltuielile trebuie să facă parte din categoriile de cheltuieli menționate în Ordinul comun al ministrului mediului și dezvoltării durabile și ministrului economiei și finanțelor nr. 1453/1309/21.09.2007 pentru aprobarea listei cheltuielilor eligibile pentru proiectele finanțate în cadrul Programului Operațional Sectorial „Mediu” 2007-2013, să corespundă obiectivelor POS „Mediu” și să fie coerente cu obiectivele și rezultatele operațiunilor propuse.

A. Categoriile de cheltuieli eligibile acceptate de Autoritatea de Management pentru proiectele derulate prin POS “Mediu”, Axa Prioritară 4, conform obiectivelor operațiunii și potrivit prevederilor contractului de finanțare, sunt următoarele:

(1) Cheltuieli aferente pregătirii **proiectelor, proiectare și inginerie:**

- a) cheltuieli pentru elaborarea studiilor de fezabilitate, fezabilitate, proiectelor de execuție;
- b) cheltuieli aferente pregătirii studiilor de teren, geotehnice, hidrogeotehnice, geologice, de stabilitate a terenului, topografice, fotogrametrice, a studiilor de impact, a studiilor specifice sau expertizelor de amplasament;
- c) cheltuieli pentru pregătirea documentelor oficiale și a altor documente suport care trebuie, în mod obligatoriu, să însoțească cererea de finanțare a proiectului;
- d) cheltuieli pentru verificarea tehnică a proiectării.

(2) Cheltuieli aferente **taxelor** pentru obținerea, respectiv prelungirea valabilității avizelor, acordurilor sau autorizațiilor aferente obiectivului de investiții, în conformitate cu legislația națională;

(3) Cheltuieli aferente **pregătirii documentației de licitație, organizării și derulării procedurilor de achiziție publică;**

(4) Cheltuieli pentru **consultanță și asistență tehnică pentru obiective de investiții:**

- a) cheltuieli pentru servicii de consultanță în vederea elaborării studiilor de piață și evaluare;
- b) cheltuieli pentru servicii de consultanță în domeniul managementului operațiunii, pe parcursul perioadei de implementare, aferente activităților de administrare a contractelor de execuție, supervizare a execuției și recepției lucrărilor;
- c) cheltuieli de asistență tehnică din partea proiectantului, dacă nu intră în costurile proiectării;
- d) cheltuieli efectuate pentru asigurarea supravegherii execuției lucrărilor;
- e) cheltuieli pentru servicii de consultanță, studii și/sau analize solicitate de autoritatea de management sau organismul intermediar pe parcursul perioadei de implementare a proiectului;

(5) Cheltuielile pentru **darea în exploatare**, respectiv cele pentru **pregătirea personalului** și probele tehnologice;

(6) Cheltuieli **diverse și neprevăzute** se consideră eligibile dacă sunt detaliate în documente justificative și în limita a **maxim 10%** din valoarea cheltuielilor eligibile pentru amenajare teren, amenajare pentru protecția mediului, asigurarea utilităților necesare obiectivului, pregătirea proiectelor, proiectare și inginerie, consultanță și asistență tehnică, investiția de bază.

În limita procentului stabilit se acoperă, după caz:

- a) cheltuieli rezultate în urma modificărilor de soluții tehnice;

- b) cheltuieli rezultate în urma costurilor suplimentare de lucrări, utilaje sau dotări necesare pe parcursul implementării proiectului;
- c) cheltuieli de conservare, în cazul întreruperii execuției din cauze independente de autoritatea contractantă.

(7) Cheltuieli pentru **informare și publicitate**:

- a) cheltuieli pentru informarea și publicitatea aferente proiectului;
- b) cheltuieli pentru campaniile de conștientizare a publicului.

(8) Cheltuieli aferente activităților de **audit**, cu respectarea prevederilor contractului de finanțare;

(9) Cheltuieli pentru **procurarea de bunuri necesare funcționării unităților de implementare a proiectului** de la nivelul beneficiarului în limita echivalentului în lei a maxim 10.000 Euro, în funcție de complexitatea proiectului, cu respectarea prevederilor art. 2 din Ordinul comun al ministrului mediului și dezvoltării durabile și ministrului economiei și finanțelor pentru aprobarea listei cheltuielilor eligibile pentru proiectele finanțate în cadrul Programului Operațional Sectorial „Mediu” 2007-2013 și în conformitate cu prevederile contractului de finanțare;

(10) Cheltuielile cu **leasingul financiar** sunt eligibile dacă sunt îndeplinite prevederile art. 2 și ale art. 11 din H.G. nr. 759/2007.

(11) Cheltuielile generale de **administrație** eligibile aferente desfășurării activității personalului implicat în managementul proiectului de la nivelul beneficiarului sunt următoarele:

- a) cheltuieli pentru apă și canalizare;
- b) cheltuieli cu servicii de salubritate;
- c) cheltuieli cu energie electrică;
- d) cheltuieli cu energie termică și/sau gaze naturale;
- e) cheltuieli pentru telefoane, fax, internet și poștă;
- f) cheltuieli cu închiriere spații;
- g) cheltuieli pentru întreținere spații.

Cheltuielile generale de administrație prevăzute mai sus sunt eligibile după cum urmează:

- a) în limita a maxim 0,2% din valoarea totală eligibilă a proiectului pentru proiectele cu o valoare totală eligibilă mai mare decât echivalentul în lei a 25 milioane Euro;
- b) în limita a maxim 1% din valoarea totală eligibilă a proiectului pentru proiectele cu o valoare totală eligibilă cuprinsă între echivalentul în lei a 5 - 25 milioane Euro;
- c) în limita a maxim 5% din valoarea totală eligibilă a proiectului pentru proiectele cu o valoare totală eligibilă mai mică decât echivalentul în lei a 5 milioane de Euro;
- d) în limita a maxim 10% din valoarea totală eligibilă a proiectului pentru proiectele cu o valoare totală eligibilă mai mică decât echivalentul în lei a 1 milion de Euro.

Metoda de calcul folosită pentru calculul pro-ratei pentru decontarea cheltuielilor generale de administrație se va stabili de către Autoritatea de Management și se va atașa în anexă la contractul de finanțare.

(12) Cheltuieli pentru **obținerea și amenajarea terenului**

1. Achiziția de teren fără construcții cu valoare ridicată din punct de vedere al biodiversității, în conformitate cu prevederile art. 6 alin. 2) din HG 759/2007 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin programele operaționale, este eligibilă cu respectarea următoarelor condiții:

- a) Achiziția terenului este posibilă numai în numele (sau de către) autorităților publice, iar terenul se trece în domeniul public al statului sau al autorității locale, după caz.
- b) Achiziția terenului este strâns legată de realizarea obiectivelor proiectului;
- c) Achiziția terenului este singura modalitate eficientă de a asigura starea favorabilă de conservare pentru speciile / habitatele de interes comunitar/național pentru care a fost declarată aria naturală protejată;
- d) Terenul achiziționat este utilizat numai în scopul de a asigura starea favorabilă de conservare pentru speciile / habitatele de interes comunitar/național pentru care a fost declarată aria naturală protejată;
- e) Terenul achiziționat este parte integrantă dintr-o arie naturală protejată;
- f) Solicitantul trebuie să aducă dovezi că terenul achiziționat a fost în proprietate privată pe o durată de cel puțin trei ani înainte de achiziție. Achiziția unui teren care a fost proprietate publică în ultimii trei ani și apoi transferat în proprietate privată nu este eligibilă.

2. Cheltuieli pentru amenajarea terenului:

- a) cheltuieli pentru amenajarea terenului efectuate la începutul lucrărilor de pregătire a amplasamentului - defrișări, demolări, evacuări materiale rezultate, devieri rețele de utilități din amplasament, drenaje, epuizmente (cele care nu sunt aferente lucrărilor pentru investiția de bază), devieri de cursuri de apă etc.
- b) cheltuieli pentru lucrări și acțiuni de protecție a mediului, inclusiv lucrări și acțiuni având ca scop refacerea cadrului natural după finalizarea lucrărilor.

(13) Cheltuieli pentru **asigurarea utilităților** necesare funcționării obiectivelor de infrastructură în ariile naturale protejate, inclusiv siturile Natura 2000 (apă, canalizare, alimentare energie electrică și termică, gestionarea deșeurilor), precum și cheltuielile aferente bransării la rețelele de utilități.

(14) Cheltuieli pentru **investiția de bază** cuprind:

- a) cheltuieli privind construcția observatoarelor, centrelor de vizitare și informare în ariile naturale protejate, inclusiv siturile Natura 2000, a panourilor, punctelor de informare, a podețelor, punților suspendate, tunelurilor, adăposturilor pentru animale, a potecilor, bornelor, semnelor etc.;
- b) cheltuieli pentru implementarea măsurilor de reducere a riscurilor în ariile naturale protejate;
- c) cheltuieli pentru achiziția și instalarea echipamentului specializat și a dotărilor necesare pentru obiectivele de infrastructură detaliate la lit. a) în ariile naturale protejate, inclusiv siturile Natura 2000;
- d) cheltuieli pentru reconstrucția, reducerea sau oprirea declinului stării de conservare a habitatelor și speciilor de interes comunitar/național sau menținerea acestora într-o stare favorabilă de conservare;
- e) cheltuieli pentru achiziția de echipamente pentru monitorizarea stării de conservare a habitatelor, a speciilor de faună și floră sălbatică de interes comunitar/național;
- f) cheltuieli pentru realizarea de lucrări de reducere a fragmentării habitatelor;
- g) cheltuieli privind implementarea măsurilor specifice de conservare a habitatelor și speciilor;
- h) cheltuieli pentru achiziția de laboratoare mobile și de instrumentar necesar studierii parametrilor fizico-chimici ai ecosistemului.

(15) Cheltuieli de **asistență tehnică și instruire** pentru proiectele de biodiversitate și protecția naturii:

- a) cheltuieli pentru pregătirea și revizuirea planurilor de management pentru ariile naturale protejate, inclusiv siturile Natura 2000;
- b) cheltuieli pentru elaborarea studiilor științifice, a inventarelor, cartografiere;

- c) cheltuieli pentru pregătirea planurilor de monitorizare și a documentației suport aferente acestora pentru habitatele și speciile de interes comunitar/național (inclusiv a păsărilor migratoare) din ariile naturale protejate, inclusiv siturile Natura 2000;
- d) cheltuieli pentru întărirea capacității instituționale a administratorilor și custozilor ariilor naturale protejate, inclusiv ai siturilor Natura 2000;
- e) cheltuieli pentru instruirea personalului implicat în managementul ariilor naturale protejate, inclusiv al siturilor Natura 2000;
- f) cheltuieli pentru crearea sistemelor informatice pentru sectorul protecția naturii.

(16) Cheltuieli pentru **organizare de șantier:**

- a) cheltuieli pentru lucrări de construcții și instalații aferente organizării de șantier, care cuprind cheltuielile legate de nivelări ale terenurilor naturale, dezafectări locale de căi de comunicație sau construcții, branșarea la utilități, realizarea căilor de acces temporare, construcții sau amenajări la construcții existente etc;
- b) cheltuieli conexe organizării de șantier, precum: obținerea autorizației de execuție a lucrărilor de organizare de șantier, taxe de amplasament, închirieri semne de circulație, întreruperea temporară a rețelelor de transport sau distribuție de apă, canalizare, agent termic, energie electrică, gaze naturale, a circulației rutiere, căi ferate, navale sau aeriene, contractele de asistență cu poliția rutieră, contracte temporare cu furnizorii de utilități, cu unități de salubritate etc.

(17) Cheltuieli pentru **cote legale**

- a) cota aferentă inspecției pentru controlul calității lucrărilor de construcții, cota pentru controlul statului în amenajarea teritoriului, urbanism și pentru autorizarea lucrărilor de construcții;
- b) cota aferentă Casei Sociale a Constructorilor.

B. Lista cheltuielilor neeligibile

Următoarele tipuri de cheltuieli **nu sunt eligibile:**

- Taxa pe valoarea adăugată;
- Dobânda și alte comisioane aferente creditelor;
- Cheltuielile colaterale care intervin într-un contract de leasing;
- Achiziția de echipamente utilizate („second-hand”);
- Amenzi, penalități și cheltuieli de judecată;
- Costurile operaționale (costurile pentru operarea obiectivelor de investiții);
- Contribuția în natură;
- Amortizarea;
- Cheltuielile cu imobilele deja construite;
- Cheltuielile pentru locuințe;

ANEXA 4. Grile de verificare și evaluare a cererilor de finanțare

Grila de Verificare Administrativă

	CRITERIU	DA/NU
ADMISIBILITATE	Cererea de finanțare a fost transmisă la Organismul Intermediar corespunzător?	
	Cererea de finanțare a fost transmisă în termen?	
	Cererea de finanțare este transmisă într-un colet sigilat?	
	Pe partea exterioară a coletului sigilat sunt menționate următoarele: denumire solicitant, titlu proiect, localizare proiect (județ/regiune), axa prioritară, domeniu major de intervenție, organismul intermediar?	
	Cererea de finanțare (împreună cu anexele) este redactată în 4 exemplare (1 original și 3 copii) marcate corespunzător („original”, ”copie”)?	
	Cererea de finanțare (împreună cu anexele) este numerotată, semnată și ștampilată de reprezentantul legal / persoana împuternicită? <ul style="list-style-type: none"> - Formularele tip declarații/angajament incluse în anexele E.1.1, E.1.2, E.1.3, E.1.4, E.1.5, sunt complete, date, ștampilate, semnătura în original și cu numele complet al persoanei semnate? - Documentele de identificare a solicitantului conform anexelor E.2.1, E.2.2, E.2.5 sunt complete, date, ștampilate, semnătura în original și cu numele complet al persoanei semnate? - Documentele obligatorii privind situația financiară a solicitantului conform anexelor E.2.3, E.2.4 și E.2.7 sunt complete, date, ștampilate și semnate de către emitent, în original, cu numele complet al persoanei semnate? - Documentul obligativ privind schema de implementare a proiectului conform anexei E.2.6 este atașat și include toate informațiile solicitate? 	
	Cererea de finanțare (inclusiv anexele scanate) a fost transmisă și în format electronic (CD)?	
	Cererea de finanțare este prezentată în format tipărit (nu scrisă de mână)?	
	Cererea de finanțare (inclusiv anexele) este scrisă în limba română?	
	Cererea de finanțare (împreună cu anexele) respectă formatul standard din Ghidul Solicitantului (GS)?	
	Cererea de finanțare este însoțită de un cuprins (opis)?	
	Cererea de finanțare are toate secțiunile completate?	
	Cererea de finanțare include anexa E 0. în limba română conform GS, inclusiv harta localizării proiectului?	
	Cererea de finanțare include toate anexele obligatorii?	

Proiectul este admis?	DA	NU
Comentarii:		

Grila de Verificare a Eligibilității

CRITERIU	DA/NU
A. Eligibilitatea solicitantului	
- Solicitantul face parte din categoria de beneficiari menționată în POS Mediu?	
- Solicitantul îndeplinește toate criteriile de natură instituțională, legală și financiară conform prevederilor din Ghidul Solicitantului:	
g) Solicitantul este o persoană juridică, entitate constituită conform legii, înregistrată în România?	
h) Solicitantul nu se încadrează într-una din situațiile de mai jos: <ul style="list-style-type: none"> • este în incapacitate de plată; • nu și-a îndeplinit obligațiile de plată a impozitelor, taxelor și contribuțiilor de asigurări sociale către bugetele componente ale bugetului general consolidat, în conformitate cu prevederile legale în vigoare în România; • este declarat într-o situație gravă de încălcare a prevederilor legislației privind achizițiile publice și/sau a obligațiilor asumate printr-un contract/acord de finanțare din fonduri publice. 	
i) Reprezentantul legal al solicitantului nu se află într-una din situațiile de mai jos: <ul style="list-style-type: none"> • a suferit condamnări definitive din cauza unei conduite profesionale îndreptate împotriva legii, decizie formulată de o autoritate de judecată ce are forță de res judicata (ex. împotriva căreia nu se poate face recurs); • a fost subiectul unei judecări de tip res judicata pentru fraudă, corupție, implicarea în organizații criminale sau în alte activități ilegale, în detrimentul intereselor financiare ale Comunității Europene. 	
d) Solicitantul îndeplinește, după caz, următoarele condiții specifice: <ol style="list-style-type: none"> 1 În cazul în care solicitantul este o Agenție de Protecție a Mediului sau o autoritate publică, se va face dovada separării atribuțiilor de implementare a proiectului de atribuțiile de autorizare a proiectului (acord de mediu, aviz Natura 2000, autorizație de construcție etc.) 2 În cazul în care solicitantul este altă entitate decât administratorul/custodele ariei protejate care face subiectul propunerii de proiect, solicitantul este eligibil dacă: <ul style="list-style-type: none"> • există acordul scris al administratorului/custodelui • administratorul sau custodele este partener în proiect 3 În cazul în care o arie protejată nu are sistem de administrație constituit, solicitantul este eligibil numai dacă: <ul style="list-style-type: none"> • există acordul scris al autorității competente de mediu (după caz, în funcție de entitatea responsabilă cu aria naturală protejată respectivă); • autoritatea competentă de mediu este partener în proiect. 	

ELIGIBILITATE

B I L	CRITERIU	DA/NU
	B. Eligibilitatea proiectului	
	- Proiectul se încadrează în categoriile de operațiuni/activități menționate în POS Mediu	
	- Perioada de implementare a proiectului nu depășește 36 de luni și este cuprinsă între 01.01.2007 și 31.12.2015	
	- Proiectul vizează specii și/sau /habitate de interes comunitar și / sau național prevăzute în acte normative sau documente naționale de referință (ex. Anexele 2, 3,4A, 4B din OUG 57-2007)	
	- Proiectul respectă legislația în domeniul egalității de șanse, dezvoltării durabile, achizițiilor publice, informării și publicității și ajutorului de stat (politici europene)	
	- Proiectul pentru care se solicită finanțare din POS Mediu nu beneficiază de finanțare din fonduri publice (evitarea dublei finanțări)	
	- Proiectul respectă prevederile legislației naționale referitoare la eligibilitatea cheltuielilor	
	- Cel puțin 25% din bugetul proiectului este destinat pentru măsuri concrete de conservare (conform categoriilor C și D)	
	- Terenurile aferente investițiilor POS Mediu sunt, după caz, în proprietatea/posesia autorităților publice sau sunt accesibile în scopul realizării proiectului	
- Suportul autorităților, suportul altor factori interesați relevanți pentru proiect		

Proiectul este eligibil?	DA	NU
Comentarii:		

Grila de Evaluare

Notă: Pentru calificare, trebuie îndeplinite cumulativ următoarele punctaje:

- Pentru fiecare criteriu major – relevanță și maturitate – punctajul minim de calificare este 6.
- Fiecare criteriu major include subcriterii. Pentru fiecare subcriteriu, punctajul minim de calificare este 1, 2 sau 3, conform indicațiilor din tabelul de mai jos.
- O notă de 0 la oricare dintre criterii va duce la descalificarea proiectului.

EVALUARE	CRITERIU	Punctaj maxim	Punctaj minim	Punctaj obținut
	A. Relevanță	10	6	
	1. Contribuția proiectului la obiectivele POS Mediu Axa Prioritară 4 - Elaborare/implementare planuri/măsuri de management pentru arii protejate cu prioritate situri Natura 2000 - Investiții în infrastructură pentru refacerea stării de conservare favorabilă a habitatelor/speciilor - Inventariere și studii, monitorizare habitate/specii (caracteristici naturale și/sau activități socio-economice) - Conștientizarea publicului cu privire la importanța biodiversității și a ariilor protejate, inclusiv prin realizarea infrastructurii necesare informării și accesului vizitatorilor	3	2	
	2. Contribuția proiectului la implementarea Directivelor relevante UE (Habitatate și Păsări); contribuția la implementarea priorităților naționale și a priorităților regionale și locale - specii/habitatate cu asterisc în anexele 2, 3, 4A - OUG57/2007 - specii/habitatate din anexele 2, 3, 4A - OUG57/2007 - specii din anexa 4B – OUG 57/2007	3	2	
	3. Maximizarea rezultatelor proiectului: contribuția la implementarea altor politici de mediu relevante, la reducerea efectelor schimbărilor climatice și complementaritatea cu alte programe (folosirea sinergiei cu alte programe)	2	1	
	4. Valoare adăugată - măsura în care: - proiectul prevede acțiuni de comunicare și diseminare a rezultatelor proiectului și a lecțiilor/experienței acumulate, cu impact măsurabil care să genereze reacții favorabile pe termen lung - atenția și interesul vizitatorilor sunt atrase asupra importanței speciilor/habitatelor/siturilor protejate prin folosirea elementelor tradiționale și istorice specifice zonei cu consultarea/implicarea comunităților locale	2	1	
	B. Maturitate	10	6	
	1. Calitatea propunerii tehnice	4	3	
	2. Cadrul de implementare a proiectului	2	1	
	3. Calitatea propunerii financiare	4	3	
MEDIE				

Proiectul se califică în urma procesului de evaluare?	DA	NU
Dacă DA, proiectul este propus:	Pentru finanțare	
Comentarii:		

Fișă de Evaluare a Propunerii Tehnice

E V A L U A R E T E H N I C Ă	CRITERIU
	Hărțile/schițele sunt clare și permit localizarea ariei proiectului și a elementelor de infrastructură propuse?
	Aria protejată, speciile/habitatele și măsurile anterioare de conservare sunt descrise clar și precis?
	Problemele și amenințările sunt bine identificate și corect formulate?
	În ce măsură sunt corelate logic problemele și amenințările identificate cu obiectivele formulate, activitățile propuse și rezultatele estimate?
	Care este stadiul de pregătire (reformulat) a proiectelor, în special a proiectelor de infrastructură: studii de fezabilitate, proiecte de execuție, autorizații conform legislației în vigoare)?
	Activitățile propuse sunt corect justificate (de ce?) și formulate adecvat: mod de realizare (cum), locul de desfășurare (unde?), responsabili (cine?), perioada (când?)
	Rezultatele estimate ale proiectului sunt clar descrise și cunoscute?
	Indicatorii propuși pentru a aprecia progresul proiectului în perioada derulării acestuia sunt adecvați (SMART)?
	Planificarea calendaristică a derulării activităților proiectului este realistă (durata de realizare a activităților preliminară/pregătitoare, proceduri de obținere a autorizațiilor/avize/permise, condiții meteo nefavorabile)?
	Produsele propuse a fi realizate în proiect sunt corelate cu rezultatele așteptate iar momentul producerii este bine ales?
	Elementele de infrastructură propuse corespund cu scopul și obiectivele menționate?
	Există capacitate de operare și întreținere a acestora?
	Riscurile asociate cu implementarea proiectului sunt evaluate? Sunt prevăzute măsuri de reducere sau eliminare?
	În cazul în care se propune achiziționare de teren, sunt respectate criteriile din acest GS (vezi Anexa 3 (12))
Sunt respectate regulile specifice pe categorii de activități, așa cum sunt prezentate în secțiunea II.3.2 a GS?	

Puncte tari:

Puncte slabe:

Punctaj

Comentarii (aspecte ce necesită revizuire)

Fișă de Evaluare a cadrului de implementare a proiectului

EVALUAREA CADRULUI DE IMPLEMENTARE A PROIECTULUI	CRITERIU
	Cadrul de implementare a proiectului
	Cadrul de implementare a proiectului este adecvat (comitet de coordonare, unitate de implementare cu responsabilități administrative și științifice definite, asistență externă, resurse alocate, echipamente)?
	Dacă costurile de asistență externă depășesc 35 % din valoarea totală a proiectului, există justificări întemeiate pentru a accepta un nivel atât de ridicat pentru subcontractare?
	Proiectul asigură respectarea politicilor orizontale (dezvoltare durabilă, egalitatea de șanse etc.)

Puncte tari:

Puncte slabe:

Punctaj

Comentarii (aspecte ce necesită revizuire)

Fișă de Evaluare a Propunerii Financiare

	CRITERIU
E V A L U A R E F I N A N C	Există o prezentare detaliată și transparentă a bugetului proiectului pe categorii de cheltuieli?
	Există o defalcare corectă a bugetului proiectului pe surse de finanțare? Finanțarea nerambursabilă din fonduri publice este corect calculată?
	Bugetul proiectului este justificat și coerent?
	Există o separare a cheltuielilor eligibile de cheltuielile neeligibile la stabilirea bugetului?
	În cazul cheltuielilor neeligibile, s-au alocat deja fonduri sau există garanții de acoperire a lor?
	Asistență tehnică – costurile estimate pentru categorii sunt rezonabile, suficient detaliate și corect alocate (studii, publicitate, informare, instruire, etc.)?
	În cazul achiziționării de teren, s-a realizat o evaluare independentă care să confirme că prețul nu este peste media practică pentru tipul de teren și localizarea respectivă? Costurile sunt rezonabile și suficient detaliate? Se vor solicita și alte clarificări, dacă e cazul.
	Costurile echipamentelor durabile sunt suficient detaliate și rezonabile? Dacă este relevant, s-au luat în calcul costurile de amortizare?
	Costurile privind consumabilele sunt rezonabile, suficient detaliate și corect calculate?

I	În cazul proiectelor generatoare de venit, au fost luate în calcul veniturile ?
A	După caz, cheltuielile generale de administrație și alte costuri sunt justificate, rezonabile, suficient detaliate și corect calculate?
R	În general, costurile estimate ale proiectului sunt justificate față de rezultatele estimate și obiectivele propuse și față de cheltuielile administrative (bugetare) de verificare, evaluare și monitorizare a proiectului?
Ă	În baza informațiilor disponibile, solicitantul și partenerii săi au capacitatea financiară de implementare a proiectului?

Puncte tari:

Puncte slabe:

Punctaj:

Comentarii (aspecte ce necesită revizuire)

Axa Prioritară POS Mediu:

Activități:

Articolul 2

2.1 Descrierea proiectului, obiectivelor, activităților care vizează finanțarea din POS Mediu, precum și a mecanismului de implementare a proiectului sunt prezentate în Anexa 1 la prezentul ordin care face parte integrantă din acesta.

2.2 Conform prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 29/2007 și ale Hotărârii Guvernului nr. 759/2007, regulile detaliate privind finanțarea și realizarea proiectului fac obiectul unui contract de finanțare încheiat între Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Mediu” și beneficiarul proiectului, prin reprezentantul său legal. Contractul de finanțare va fi avizat de Organismul Intermediar pentru Programul Operațional Sectorial Mediu din regiunea.....

Articolul 3 ***Alocare financiară***

1. Valoarea totală a proiectului este.....RON (echivalent în EURO.....), din care:
  - ...RON, finanțare nerambursabilă, reprezentând.....% din FEDR
  - ...RON, finanțare nerambursabilă, reprezentând.....% de la bugetul de stat
  - ...RON, contribuția beneficiarului, reprezentând cheltuieli neeligibile și cofinanțare pentru proiect.

Articolul 4 ***Plățile***

1. Alocarea financiară a proiectului din fondurile nerambursabile ale UE, din cofinanțarea de la bugetul de stat și contribuția beneficiarului acoperă plățile corespunzătoare proiectului pentru care Beneficiarul a făcut angajamentele legale și pentru care sumele solicitate au fost alocate în mod specific. Plățile trebuie corelate cu lucrările descrise în Anexa I.
2. Proiectul descris în Anexa I și plățile efectuate de către beneficiar vor fi finalizate nu mai târziu de ..... .
3. Fondurile nerambursabile sunt transferate după cum urmează:
  - a) Suma de...RON, reprezentând prefinanțarea proiectului, este plătită din co-finanțarea de la bugetul de stat, după semnarea primului contract de achiziții.
  - b) Diferența este plătită gradual, pe principiul rambursării sumelor efectiv plătite de beneficiar pentru lucrările/activitățile realizate.
  - c) Regulile de prefinanțare și rambursare a cheltuielilor vor fi incluse în contractul de finanțare încheiat între Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Mediu” și beneficiarul proiectului.

Articolul 5 ***Respectarea legislației naționale și a politicilor comunitare***

Proiectul este realizat în concordanță cu prevederile legislației naționale și contribuie la îndeplinirea politicilor comunitare, în special cele referitoare la protejarea și îmbunătățirea stării mediului.

Articolul 6
Accesul la documente

Beneficiarii garantează accesul liber și dreptul de utilizare al documentațiilor pentru Comisia Europeană, Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile (prin Autoritatea de Management), Organismul Intermediar din regiunea...sau alte autorități naționale cu responsabilități de verificare și control în utilizarea fondurilor publice.

Articolul 7
Licențe și autorizații

Orice fel de permise, licențe și sau autorizații necesare implementării proiectului trebuie să fie obținute de către beneficiarul proiectului într-un timp cât mai scurt și în concordanță cu legislația națională.

Articolul 8
Condiții specifice referitoare la proiect

Fără a prejudicia condițiile stipulate în contractul de finanțare, asistența financiară nerambursabilă pentru proiect este condiționată de următoarele:

1. Condiții inițiale de finanțare

AM își rezervă dreptul să modifice suma alocată ca grant, dacă în interval de cinci ani de la data finalizării lucrărilor, condițiile de operare (tarife, venituri, etc.) variază semnificativ, față de premisele inițiale privind calculul nivelului grantului și/sau apar modificări substanțiale, care:

- a. afectează natura operării sau condițiile de implementare sau oferă unui organism privat ori public avantaje ilicite, și
- b. rezultă fie dintr-o modificare a naturii proprietății asupra oricărei părți a infrastructurii finanțate, fie dintr-o încetare sau modificare materială a modului de operare.

Beneficiarul informează imediat AM cu privire la orice modificare de acest gen și solicită anterior acordul AM cu privire la aceste modificări.

2. Condiția de viabilitate a proiectului:

Grantul pentru acest proiect impune ca autoritățile implicate să aloce suficiente resurse pentru a asigura o exploatare eficientă și pentru întreținerea activelor.

3. Condițiile care trebuie îndeplinite înaintea primei rambursări de fonduri (după prefinanțare) sunt suplimentare față de condițiile prevăzute.
4. Condiții care trebuie să fie îndeplinite înaintea efectuării plăților intermediare
5. Condiții pentru efectuarea plății finale:

Articolul 9

Anexa 1 face parte integrantă din prezentul Ordin.

MINISTRU